

Rozkład materiału i plan wynikowy do przedmiotu „edukacja obywatelska” dla liceum ogólnokształcącego i technikum

Nowa podstawa programowa 2025

Legenda:

- (P) – wymaganie obowiązkowe
- (F) – wymaganie fakultatywne
- (DZO) – działanie obywatelskie
- (PR) – projekt
- ® – wymaganie poza podstawą programową
- kolor czarny – wymaganie z poziomu rozumienia, **niebieski** – z poziomu zainteresowania, **zielony** – z poziomu zaangażowania

ROZDZIAŁ I. Ja i społeczeństwo

PYTANIE WIODĄCE: Co to znaczy być dobrym obywatelem / dobrą obywatelką?

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopełniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Patriotyzm Liczba godzin: 2									
1.1	Uczeń: (P) I.1) wyjaśnia, czym jest patriotyzm; formułuje opinię o różnych formach i sposobach wyrażania identyfikacji z ojczyzną i troski o ojczyznę; rozważa, co to znaczy być dobrym obywatelem (w przeszłości i obecnie) (F) I.1) na wybranych przykładach analizuje wpływ swoich codziennych,	patriotyzm: narodowy, obywatelski, gospodarczy obrona cywilna obowiązek obywatelski dobry obywatel postawa patriotyczna ojczyzna	– wskazuje <u>po jednym przykładzie</u> patriotyzmu obywatelskiego i narodowego, – wymienia <u>jeden przykład</u> patriotyzmu gospodarczego, – wskazuje <u>dwa przykłady</u> troski o ojczyznę w lokalnej społeczności lub w kraju, – wskazuje <u>jeden sposób na to</u> , jak można być dobrym obywatelem, – wskazuje <u>dwa obowiązki</u> obywatelskie zapisane	– wskazuje <u>po dwa przykłady</u> patriotyzmu obywatelskiego i narodowego i w prosty sposób je omawia, – wymienia <u>dwa przykłady</u> patriotyzmu gospodarczego i je omawia, – identyfikuje <u>trzy przejawy</u> troski o ojczyznę w najbliższym otoczeniu, w lokalnej społeczności lub w kraju, – wskazuje <u>dwa sposoby na to</u> , jak	– wskazuje <u>po trzy przykłady</u> patriotyzmu obywatelskiego i narodowego i je omawia, – wymienia <u>trzy przykłady</u> patriotyzmu gospodarczego i je omawia – identyfikuje i omawia <u>trzy wybrane przejawy</u> troski o ojczyznę w najbliższym otoczeniu, w lokalnej społeczności lub w kraju, – wskazuje <u>trzy sposoby na to</u> , jak	– wskazuje <u>podobieństwa i różnice między patriotyzmem obywatelskim i narodowym; omawia po trzy przykłady odpowiadających im zachowań</u> , – wymienia <u>cztery przykłady</u> patriotyzmu gospodarczego i je omawia, – wskazuje <u>cztery sposoby na to</u> , jak być dobrym obywatelem, i je omawia; <u>deklaruje, które z tych działań podejmie osobiście, lub przedstawia dwa działania, które już</u>	– wyjaśnia, co kształtuje nasze postawy patriotyczne ®, – wskazuje podobieństwa i różnice między patriotyzmem obywatelskim i narodowym; omawia po <u>cztery przykłady</u> odpowiadających im zachowań, – analizuje <u>cztery przykłady zachowań będących przejawem patriotyzmu gospodarczego</u> , – analizuje <u>pięć sposobów na to</u> , jak być dobrym	analiza wyników badań praca z tekstem autorefleksja formułowanie opinii praca plastyczna / praca kreatywna praca z tekstem źródłowym praca z tekstem podręcznika pytania podsumowujące	rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania metapoznawcze / samoocena obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem

indywidualnych wyborów na otoczenie, w tym na środowisko naturalne i innych ludzi		w <i>Konstytucji RP</i>, – podaje <u>jeden przykład</u> realizacji wybranego obowiązku obywatelskiego przez siebie lub swoich najbliższych, – wymienia <u>jeden przykład</u> obrony cywilnej, – z pomocą nauczyciela wyjaśnia, jak każdy obywatel może zaangażować się w obronę cywilną.	być dobrym obywatelem, i prosto je omawia; przedstawia te działania, które już podejmuje, – wskazuje <u>dwa obowiązki</u> obywatelskie zapisane w <i>Konstytucji RP</i> i w prosty sposób je omawia, – wymienia <u>dwa przykłady</u> realizacji przez siebie lub swoich najbliższych wybranego obowiązku obywatelskiego, – w prosty sposób wyjaśnia, jak każdy obywatel może zaangażować się w obronę cywilną.	być dobrym obywatelem, i je omawia; <u>deklaruje</u>, które z tych działań podejmie osobiście, lub przedstawia jedno działanie, które już podejmuje, – wskazuje <u>trzy obowiązki</u> obywatelskie zapisane w <i>Konstytucji RP</i> i je omawia, – wymienia <u>trzy przykłady</u> realizacji przez siebie lub swoich najbliższych wybranego obowiązku obywatelskiego, – wyjaśnia, jak każdy obywatel może zaangażować się w obronę cywilną.	podejmuje, – wskazuje <u>cztery</u> obowiązki obywatelskie zapisane w <i>Konstytucji RP</i> i je omawia, – wymienia <u>cztery przykłady</u> realizacji przez siebie lub swoich najbliższych wybranego obowiązku obywatelskiego, – wyjaśnia, w jakich działaniach jest realizowana obrona cywilna w Polsce – podaje <u>trzy przykłady</u>.	obywatelem, – analizuje <u>jeden przykład</u> sytuacji w życiu publicznym, w której troska o ojczyznę zamiast łączyć – dzieli ®, – rozważa, z czego wynikają różnice w rozumieniu patriotyzmu ®, – wskazuje <u>wszystkie</u> obowiązki obywatelskie zapisane w <i>Konstytucji RP</i> i je analizuje, – analizuje <u>pięć przykładów</u> realizacji przez siebie lub swoich najbliższych obowiązków obywatelskich.	
---	--	---	---	--	--	---	--

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Grupy społeczne i wspólnoty Liczba godzin: 1									
1.2	Uczeń: (P) I.2) identyfikuje różne grupy społeczne i wspólnoty (od rodziny, przez wspólnotę lokalną i państwową, po globalną); ocenia zależności między składowymi tożsamości związanymi z przynależnością do określonych grup i wspólnot	grupa społeczna socjalizacja rodzina wspólnota: lokalna, etniczna, regionalna, globalna tożsamość osobista i społeczna sekta tożsamość narodowa	– w prosty sposób wyjaśnia, co to jest grupa społeczna, i podaje <u>dwa przykłady</u> , – wskazuje <u>po jednym przykładzie</u> grupy inkluzywnej i ekskluzywnej, wtórnej i pierwotnej, – podaje wybraną <u>funkcję rodziny</u> w społeczeństwie, – wskazuje <u>przykładową rolę</u> , którą odgrywa w wybranej grupie społecznej, – podaje przykłady wspólnot: lokalnej, etnicznej, regionalnej i globalnej, – wskazuje <u>po jednej cieszę</u> tożsamości osobistej i społecznej.	– wyjaśnia, co to jest grupa społeczna, i podaje <u>trzy przykłady</u> grup, do których należy, – wskazuje <u>pięć cech</u> grup społecznych, – wskazuje <u>dwie wybrane funkcje</u> rodziny w społeczeństwie i w prosty sposób je omawia, – odróżnia grupę społeczną od wspólnoty; wskazuje <u>jedną różnicę</u> , – wskazuje <u>po dwie cechy</u> tożsamości osobistej i społecznej.	– wyjaśnia, co to jest grupa społeczna, i podaje <u>cztery przykłady</u> grup, do których należy, – wskazuje <u>pięć cech</u> grup społecznych i je omawia, – wskazuje <u>po dwa przykłady</u> grupy inkluzywnej i ekskluzywnej, wtórnej i pierwotnej, – wskazuje <u>trzy wybrane funkcje</u> rodziny w społeczeństwie i je omawia, – wyjaśnia w prosty sposób, na czym polega <u>przykładowa rola</u> , którą odgrywa w wybranej grupie społecznej, – analizuje na	– wskazuje <u>po trzy przykłady</u> grupy inkluzywnej i ekskluzywnej, wtórnej i pierwotnej, – wskazuje <u>cztery funkcje rodziny</u> w społeczeństwie i je omawia, – omawia <u>przykładową rolę</u> , którą odgrywa w wybranej grupie społecznej, – podaje i omawia przykłady wspólnot: lokalnej, etnicznej, regionalnej i globalnej, wskazując, co spaja te zbiorowości, – analizuje swój udział w wybranej wspólnocie, – wyjaśnia, co składa się na	– wyjaśnia, co to jest grupa społeczna, i podaje <u>różnorodne</u> przykłady takich grup, – podaje <u>po jednym przykładzie</u> grupy inkluzywnej i ekskluzywnej, wskazując, co je różni, – podaje <u>po jednym przykładzie</u> grup wtórnej i pierwotnej, do których należy, – analizuje na przykładzie własnej rodziny <u>cztery funkcje rodziny</u> w społeczeństwie ®, – wyjaśnia, jak zmienia się model rodziny we współczesnym świecie ®, – wskazuje	autorefleksja mapa myśli rozmowa na forum klasy analiza wyników badań / praca z wynikami badań praca z tekstem źródłowym / przekazami praca z tekstem podręcznika pytania podsumowujące	rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania metapoznawcze / samoocena zadanie edukacyjne lub działanie obywatelskie / ocena koleżeńska, samoocena, IZ od N obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska pytania sprawdzające / samoocena

					przykładzie sekty zagrożenia, jakie mogą płynąć z przynależności do grupy, której cele i sposób działania tylko pozornie służą realizacji celów i potrzeb jej członków ®, – określa, czym charakteryzuje się wspólnota, – podaje i omawia w prosty sposób przykłady wspólnot: lokalnej, etnicznej, regionalnej i globalnej, wskazując, co spaja te zbiorowości.	tożsamość, oraz wskazuje różnice między tożsamością osobistą a społeczną, – identyfikuje swoje wiedzę, umiejętności i postawy składające się na tożsamość osobistą, – wskazuje te cechy osobiste, które ułatwiają i utrudniają funkcjonowanie w grupach społecznych ®, – wskazuje cechy tożsamości osobistej i społecznej.	i analizuje grupy społeczne, w których na co dzień funkcjonuje, – omawia <u>dwie przykładowe role</u>, jakie odgrywa w wybranych grupach społecznych, – analizuje swój udział w wybranej wspólnocie ®, – <u>analizuje i wyjaśnia na przykładzie sekty zagrożenia, jakie mogą płynąć z przynależności do grupy, której cele i sposób działania tylko pozornie służą realizacji celów i potrzeb jej członków ®,</u> – <u>wskazuje dwie swoje cechy, które</u> wpływają na funkcjonowanie w grupie i które chce zmienić lub wzmocnić ®, – <u>proponuje jedno działanie</u>, które może być w tym pomocne ®.		
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Relacje grupowe Liczba godzin: 2									
1.3	Uczeń: (P) I.3) opisuje dynamikę relacji grupowych i międzygrupowych, w tym zjawiska konformizmu i nonkonformizmu, oraz powstawanie podziałów myślowych; rozpoznaje przykłady ksenofobii, stereotypów i uprzedzeń oraz dyskryminacji, w tym mowy nienawiści, a także reaguje na ich przejawy w swoim otoczeniu	konformizm, nonkonformizm grupy własne, grupy obce dyskryminacja uprzedzenia stereotypy hejt, mowa nienawiści ksenofobia piramida nienawiści	– wyjaśnia z pomocą nauczyciela, co to jest konformizm, – podaje <u>jeden przykład</u> zachowania konformistycznego w sieci lub najbliższym otoczeniu, – z pomocą nauczyciela wyjaśnia, na czym polega zjawisko dyskryminacji, – <u>wskazuje sposoby reagowania na dyskryminację w klasie i najbliższym otoczeniu</u> , – rozważa z pomocą nauczyciela osobiste doświadczenia z sytuacji, gdy był/była osobą dyskryminującą i dyskryminowaną, – <u>rozpoznaje przykłady hejtu i mowy nienawiści w internecie i otoczeniu klasowym</u> .	– wyjaśnia w prosty sposób, co to jest konformizm, – identyfikuje <u>dwa zachowania</u> konformistyczne w sieci i najbliższym otoczeniu, – podaje i w prosty sposób omawia <u>dwa przykłady zachowań</u> dyskryminacyjnych, – <u>rozważa osobiste doświadczenia</u> z sytuacji, gdy był/była osobą dyskryminującą i dyskryminowaną, oraz analizuje swoją postawę w tych sytuacjach, – wyjaśnia w prosty sposób, czym są ksenofobia oraz rasizm.	– wyjaśnia, na czym polega konformizm, i podaje <u>trzy przykłady</u> postaw konformistycznych, – omawia zjawisko dyskryminacji, <u>wskazując trzy</u> mechanizmy, które jej sprzyjają, – podaje i omawia <u>trzy przykłady zachowań</u> dyskryminacyjnych, – <u>rozpoznaje i reaguje na przykłady hejtu i mowy nienawiści w internecie i otoczeniu klasowym</u> , – wyjaśnia, czym są ksenofobia i rasizm, oraz podaje ich przykłady, – wyjaśnia, jak powstają stereotypy i uprzedzenia.	– <u>omawia zagrożenia, jakie może nieść ze sobą postawa konformistyczna dla tożsamości społecznej oraz osobistej człowieka</u> , – <u>analizuje cztery przykłady zachowań</u> dyskryminacyjnych .	– <u>analizuje, jakie zagrożenia może nieść postawa konformistyczna dla tożsamości społecznej oraz osobistej człowieka</u> , – podaje i omawia <u>pięć przykładów zachowań</u> dyskryminacyjnych, – <u>odwołując się do piramidy nienawiści, analizuje wszystkie stopnie radykalizacji postaw w relacjach społecznych</u> ®.	praca w parach analiza wyników badań / praca z wynikami badań autorefleksja praca z tekstem podręcznika pytania podsumowujące	rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania metapoznawcze / samoocena obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Współpraca i konflikty w grupie									
Liczba godzin: 1									
1.4	Uczeń: (P) I.4) identyfikuje zachowania, które budują współpracę i zaufanie w grupie, oraz takie, które prowadzą do konfliktów i podziałów; stosuje wybrane metody rozwiązywania konfliktów w grupie	fazy procesu grupowego zaufanie, współpraca i współdziałanie konflikty w grupie rozwiązywanie konfliktów w grupie	– wskazuje zachowania i postawy, które ułatwiają lub utrudniają funkcjonowanie w grupie, – wskazuje <u>cztery fazy rozwoju grupy</u> , – identyfikuje <u>jedną przyczynę</u> spadku poziomu zaufania społecznego, – <u>wskazuje jedno zachowanie własne lub innych, które sprzyja współpracy</u> , – <u>wskazuje trzy główne sposoby rozwiązywania konfliktów</u> .	– wskazuje i w prosty sposób omawia zachowania i postawy, które ułatwiają lub utrudniają funkcjonowanie w grupie, – identyfikuje <u>trzy przyczyny</u> spadku poziomu zaufania społecznego, – wskazuje przyczyny konfliktów w grupach.	– wskazuje i omawia zachowania i postawy, które ułatwiają lub utrudniają funkcjonowanie w grupie, – identyfikuje, w jakiej fazie rozwoju są grupy zadaniowe, do których przynależy, – wyjaśnia, co to są relacje społeczne, – identyfikuje <u>trzy przyczyny</u> spadku poziomu zaufania społecznego i krótko je omawia, – wskazuje zachowania własne i innych, które sprzyjają współpracy, – wyjaśnia, kiedy	– wskazuje i omawia zachowania i postawy, które ułatwiają lub utrudniają funkcjonowanie w grupie, – uzasadnia dlaczego zaufanie ma szczególne znaczenie w budowaniu relacji społecznych, – opisuje na <u>podstawie badań, jaki jest poziom zaufania społecznego w Polsce</u> , – <u>wskazuje i omawia zachowania własne i innych, które sprzyjają współpracy</u> , – podaje, odwołując się do własnego	– <u>analizuje, co się dzieje w grupach, do których należy</u> , – wskazuje i omawia zachowania i postawy, które ułatwiają lub utrudniają funkcjonowanie w grupie, – <u>rozpoznaje emocje i zachowania, które wzmacniają lub osłabiają grupę</u> ®, – wskazuje, które instytucje cieszą się najmniejszym, a które – największym zaufaniem Polaków ®, – opisuje, na podstawie badań, jaki jest poziom współpracy wśród polskich nastolatków	praca z tekstem podręcznika praca z wynikami badań / analiza wyników badań autorefleksja praca w parach rozmowa na forum klasy pytania podsumowujące	rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania metapoznawcze / samoocena obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska pytania sprawdzające / samoocena

					warto sięgnąć po dany sposób rozwiązywania konfliktów.	doświadczenia, po jednym przykładzie konfliktów: interesów, wartości, i relacji, – wskazuje po jednym możliwym rozwiązaniu każdego z tych konfliktów.	®, – rozważa, na ile wyniki tych badań są spójne z jego/jej osobistym doświadczeniem współdziałania w grupie ®, – wskazuje <u>czynniki</u>, które sprzyjają rozwiązywaniu konfliktów, – omawia <u>pięć postaw</u> wobec konfliktów; wskazuje, które z nich są najskuteczniejsze, i uzasadnia swoje zdanie.		
--	--	--	--	--	---	---	--	--	--

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe podstawy programowej P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
			UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Współczesne społeczeństwo polskie Liczba godzin: 2									
1.5	Uczeń: (P) I.5) korzystając z wyników badań, identyfikuje, co łączy, a co dzieli społeczeństwo polskie; wskazuje, z czego możemy być dumni jako państwo, a także formułuje w tej sprawie opinię i podejmuje dyskusję (F) I.2) analizuje zagadnienia budzące spory w społeczeństwie polskim, a także formułuje opinię w jednej z kontrowersyjnych kwestii i podejmuje w tej sprawie dialog (F) I.5) korzystając z wyników badań, opisuje poziom zaufania społecznego	dobro wspólne konflikty światopoglądowe i polityczne podziały społeczne dezinformacja fake news teoria spiskowa dialog	– z pomocą nauczyciela wyjaśnia, co to jest dobro wspólne, – wskazuje <u>dwie postawy lub wartości</u> niezbędne do realizacji dobra wspólnego, – na podstawie badań wskazuje, z czego jest dumna większość Polaków, – z pomocą nauczyciela porównuje to, z czego jest dumny/dumna, z wynikami badań dotyczącymi całego społeczeństwa, – wskazuje <u>dwa tematy</u>, które dzielą społeczeństwo polskie, – wskazuje przy pomocy nauczyciela	– w prosty sposób wyjaśnia, co to jest dobro wspólne, – wskazuje <u>trzy postawy lub wartości</u> niezbędne do realizacji dobra wspólnego, – na podstawie badań wskazuje, z czego jest dumna większość Polaków, – porównuje to, z czego jest dumny/dumna, z wynikami badań dotyczącymi całego społeczeństwa, – zna i stosuje sposoby weryfikacji informacji znalezionych w internecie, – zna zasady i sposoby prowadzenia debaty	– wyjaśnia, co to jest dobro wspólne, – wskazuje <u>cztery postawy lub wartości</u> niezbędne do realizacji dobra wspólnego, – wskazuje <u>cztery tematy</u>, które dzielą społeczeństwo polskie, – stosuje zasady i sposoby prowadzenia debaty na tematy sporne, – wyjaśnia zagrożenia wynikające z dezinformacji (z fake newsów i teorii spiskowych), – stosuje sposoby weryfikacji informacji znalezionych w internecie,	– uzasadnia, dlaczego troska o dobro wspólne jest wspólną sprawą @, – wskazuje <u>cztery postawy lub wartości</u> niezbędne do realizacji dobra wspólnego i uzasadnia wybór, – analizuje i omawia, na podstawie badań, przekazów medialnych oraz własnych obserwacji i doświadczeń, co łączy Polaków, – rozważa, czy wskazywane przez Polaków elementy łączące członków narodu są tak samo ważne dla niego/niej, i uzasadnia swoje stanowisko,	– argumentuje zagrożenia wynikające z dezinformacji (fake newsów i teorii spiskowych), – wyszukuje informacje z różnych źródeł na wybrany temat dzielący społeczeństwo i identyfikuje różnice w stanowiskach, – stosuje zasady wybranej formy dyskusji.	praca z tekstem podręcznika praca z materiałem źródłowym (obraz/zdjęcie) praca z wynikami badań / analiza wyników badań autorefleksja praca w parach rozmowa na forum klasy mapa myśli praca w grupach, praca kreatywna praca z tekstem źródłowym metody dyskusyjne	portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńską, samoocena, IZ od N pytania metapoznawcze / samoocena analiza prac uczniowskich obserwacja (wybranych uczniów) pytania sprawdzające / samoocena

oraz jego wpływ na funkcjonowanie społeczeństwa i stan demokracji; identyfikuje czynniki obniżające poziom zaufania społecznego i weryfikuje informacje budujące wybraną teorię spiskową (DZO) Aktywne uczestnictwo w debacie na wybrany temat społeczny, prezentowanie własnego zdania, które uczeń uzasadnia i którego broni, oraz podejmowanie dialogu z osobami o odmiennych poglądach Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania	<u>dwie cechy</u> fake newsów, – zna i stosuje – z pomocą nauczyciela – sposoby weryfikacji informacji znalezionych w internecie, – <u>formułuje jeden argument</u> (z pomocą nauczyciela) w dyskusji na jeden z wybranych tematów, – <u>wskazuje jeden temat</u>, który wywołuje spory w jego/jej grupie rówieśniczej.	na tematy sporne, – <u>formułuje dwa argumenty</u> w dyskusji na jeden z wybranych tematów.	– <u>formułuje argumenty</u> w dyskusji na jeden z wybranych w klasie tematów spornych, korzystając z różnych sprawdzonych źródeł, – identyfikuje temat, który budzi kontrowersje w lokalnej społeczności lub w kraju, – <u>wskazuje dwa tematy</u>, które wywołują spory w jego/jej grupie rówieśniczej.	– rozważa, na podstawie badań, jakie poglądy i postawy mogą być przyczyną konfliktów ideologicznych w Polsce, – wskazuje <u>pięć</u> tematów, które dzielą społeczeństwo polskie, – zna i stosuje zasady i sposoby prowadzenia debaty na tematy sporne, – formułuje i wyraża argumenty w dyskusji na jeden z wybranych tematów, korzystając z różnych źródeł, – identyfikuje temat, który budzi kontrowersje w lokalnej społeczności lub w kraju, i dąży do aktywnego udziału w debacie nad tym zagadnieniem, – wyjaśnia, skąd się biorą teorie spiskowe, – zna i wykorzystuje sposoby chronienia się przed dezinformacją.	pytania podsumowujące <u>działanie obywatelskie</u>
---	--	--	---	--	---

ROZDZIAŁ II. Szkoła jako wspólnota

PYTANIE WIODĄCE: Jak wspólnie tworzymy szkołę?

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Zasady funkcjonowania szkoły									
Liczba godzin: 2									
2.1	Uczeń: (P) II.1) opisuje znaczenie szkolnych reguł określonych w statucie lub innych dokumentach wewnętrznych oraz prawa i obowiązki uczniowskie, zna ich źródła i uzasadnienie, reaguje w sytuacjach naruszenia reguł (F) II.1) analizuje regulamin samorządu uczniowskiego lub	wewnątrzszkolne prawo oświatowe: statut szkoły i regulamin SU prawa i obowiązki uczniowskie źródła praw i obowiązków ucznia organy szkoły: dyrektor, rada pedagogiczna, rada rodziców, samorząd uczniowski	– wie, gdzie znaleźć aktualny szkolny statut, – wskazuje <u>dwie kwestie ważne dla ucznia, które uwzględnia statut szkolny</u>, – wyszukuje, z pomocą nauczyciela, kwestie omawiane w regulaminie SU, – z pomocą nauczyciela wyszukuje w szkolnym statucie sekcję dotyczącą praw i obowiązków ucznia, warunków i sposobu oceniania oraz organizacji pracy	– wskazuje <u>trzy kwestie</u> ważne dla ucznia w szkole, które uwzględnia statut szkolny, – wymienia kwestie, które są omówione w regulaminie SU, – wymienia prawa i obowiązki ucznia opisane w szkolnych dokumentach, – wyszukuje w szkolnym statucie sekcję dotyczącą praw i obowiązków ucznia, warunków i sposobu oceniania oraz organizacji	– wskazuje w szkolnym statucie te sekcje, które osobiście mają dla niego/niej największe znaczenie, – identyfikuje w szkolnym statucie lub regulaminie SU zapisy, które są nieprecyzyjne lub sprzeczne z innymi zapisami prawnymi, – analizuje swoje zaangażowanie w kształtowanie i realizację zasad obowiązujących w szkole.	– wyraża opinię na temat wybranych zapisów ze statutu swojej szkoły, – wymienia wszystkie akty prawne wyższego rzędu, z których wynikają zapisy ze szkolnego statutu, – identyfikuje w szkolnym statucie lub regulaminie SU zapisy, które są nieprecyzyjne lub sprzeczne z innymi zapisami prawnymi, oraz formułuje propozycję ich zmiany,	– wymienia i analizuje kluczowe zapisy statutu swojej szkoły, dotyczące wybranych obszarów funkcjonowania ucznia w społeczności szkolnej, – wyraża opinię na temat wybranych zapisów ze statutu swojej szkoły, – omawia wybrane prawa i obowiązki ucznia oraz rozważa, jaki jest poziom ich realizacji w polskiej szkole,	praca z tekstem podręcznika praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja RP, Konwencja o prawach dziecka</i>) praca z wynikami badań / analiza wyników badań autorefleksja praca w parach rozmowa na forum klasy	pytania metapoznawcze / samoocena obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem analiza prac uczniowskich

inny wewnętrzny regulamin, a także ocenia jego regulacje i proponuje zmiany, jeśli są konieczne		szkoły, – wskazuje, jakie prawa ucznia najczęściej są naruszane w szkole, – wskazuje organy w szkole, do których może się zgłosić uczeń, kiedy jego prawa są łamane.	pracy szkoły, – bierze udział w klasowym omówieniu kwestii realizacji wybranych praw ucznia w szkole, – wskazuje, jakie prawa ucznia najczęściej są naruszane w szkole, – bierze udział w klasowym omówieniu kwestii realizacji przez uczniów wybranych obowiązków ucznia w szkole.	– wyjaśnia, jakie znaczenie dla całej szkolnej społeczności ma regulamin SU, – formułuje opinię na temat realizacji wybranych praw ucznia w szkole, – formułuje opinię na temat poziomu realizacji przez uczniów wybranych obowiązków ucznia w szkole, – wyjaśnia, w jaki sposób uczniowie mogą wpływać na reguły obowiązujące w ich szkole.	– wskazuje wszystkie akty wyższego rzędu, które są źródłem praw i obowiązków ucznia.	praca w grupach metody dyskusyjne wypowiedź pisemna pytania podsumowujące	zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem
---	--	--	--	---	--	--	---

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Społeczność szkolna Liczba godzin: 2									
2.2	Uczeń: (P) II.2) diagnozuje problemy i potrzeby społeczności szkolnej, proponuje konstruktywne rozwiązania, a także w miarę możliwości (samodzielnie lub zespołowo) podejmuje działanie w tej sprawie (F) II.3) wyjaśnia, czym są mediacje i kiedy mogą być stosowane; wymienia korzyści wynikające z wykorzystania mediacji w konfliktach rówieśniczych i szkolnych; gdy jest to możliwe, w sytuacjach spornych odwołuje się do mediacji	szkolna społeczność więzi społeczne przynależność diagnoza potrzeb metody diagnozy mediacje szkolne mediator rówieśniczy budżet uczniowski	– wymienia członków szkolnej społeczności, – wskazuje jedną <u>metodę</u> , za pomocą której można zbadać potrzeby szkolnej społeczności, – wskazuje <u>rozpoznany w klasie jeden obszar problematyczny / obszar do rozwoju w funkcjonowaniu szkoły</u> , – wskazuje, z pomocą <u>nauczyciela, co można zrobić w danej sprawie (kroki)</u> , – wyjaśnia, kiedy pomocne są mediacje, – z pomocą <u>nauczyciela</u> wyszukuje podstawowe informacje na temat budżetu	– wskazuje <u>pięć pytań</u> , które pomogą zbadać poczucie przynależności do społeczności <u>szkolnej wśród uczniów jego/jej szkoły</u> ®, – wskazuje <u>dwie metody</u> , za pomocą których można zbadać potrzeby szkolnej społeczności, – wskazuje, <u>co można zrobić w danej sprawie (kroki)</u> , – samodzielnie wyszukuje podstawowe informacje na temat budżetu uczniowskiego.	– wskazuje <u>trzy metody</u> , za pomocą których można zbadać potrzeby szkolnej społeczności, – samodzielnie identyfikuje <u>jeden obszar problematyczny / obszar do rozwoju w funkcjonowaniu szkoły</u> , który wymaga działania i badania pod kątem potrzeb członków szkolnej społeczności, – przygotowuje projekt działania wraz z wnioskiem o sfinansowanie go z budżetu uczniowskiego (w oparciu o dokumentację w swojej szkole lub	– uzasadnia, że <u>szkoła jest społecznością, w której istnieją więzi formalne i obiektywne</u> ®, – formułuje <u>zespołowo pięć pytań</u> , które pomogą zbadać poczucie przynależności do <u>szkoły uczniów placówki, do której uczęszcza</u> ®, – wskazuje <u>cztery metody</u> , za pomocą których można zbadać potrzeby szkolnej społeczności, – wyjaśnia, na czym polegają mediacje, – formułuje <u>trzy argumenty</u> za <u>korzystaniem z mediacji</u>	– rozważa, na ile czuje się przynależny do szkolnej społeczności, oraz wskazuje <u>czynniki, które wpływają na poziom poczucia tej przynależności</u> ®, – wskazuje <u>pięć metod</u> , za pomocą których można zbadać potrzeby szkolnej społeczności, – samodzielnie identyfikuje i omawia <u>obszar problematyczny / obszar do rozwoju w funkcjonowaniu szkoły</u> , który wymaga działania i zbadania pod kątem potrzeb członków szkolnej społeczności,	praca z tekstem podręcznika praca z wynikami badań / analiza wyników badań autorefleksja praca w parach rozmowa na forum klasy formułowanie pytań ankietowych metody badawcze – mapa przestrzeni pytania podsumowujące działanie obywatelskie	pytania metapoznawcze / samoocena obserwacja (pracy zespołowej, wybranych uczniów) pytania sprawdzające / samoocena, ocena koleżeńska portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńska, samoocena, IZ od N pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena

	(DZO) Napisanie wniosku o dofinansowanie projektu w ramach szkolnego lub lokalnego budżetu partycypacyjnego lub innego wniosku o wsparcie finansowe Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania	uczniowskiego, – wskazuje i zgłasza <u>pomysł</u>, który mógłby zostać sfinansowany z budżetu uczniowskiego.		z innych szkół).	w rozwiązywaniu sporów między rówieśnikami lub między uczniami i nauczycielami, – wskazuje <u>trzy</u> cechy, jakimi powinien charakteryzować się mediator.	– dobiera adekwatną metodą badawczą do wybranego problemu/ obszaru, – wskazuje <u>trzy źródła finansowania działań społecznych w szkole</u>®.		stopniem
--	---	---	--	-------------------------	--	--	--	----------

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe podstawy programowej P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie	Zagadnienia	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopełniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
			UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Samorząd uczniowski Liczba godzin: 1									
2.3	Uczeń: (P) II.3) opisuje ideę samorządności uczniowskiej, w tym samorząd klasowy, szkolny i radę szkoły; analizuje mechanizmy włączania uczniów w decydowanie o sprawach szkoły, a także wykorzystuje samodzielnie lub w grupie wybrany mechanizm. (DZO) Kandydowanie w klasowych lub szkolnych wyborach, w tym prowadzenie kampanii wyborczej Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do	samorząd uczniowski prawo oświatowe idea samorządności i uczniowskiej partycypacja proces decyzyjny w szkole samorząd klasowy rada szkoły wybory do władz samorządu uczniowskiego	– wyjaśnia, kto tworzy samorząd uczniowski (SU), – wymienia <u>dwa</u> <u>uprawnienia SU</u>, – wymienia <u>dwie</u> <u>korzyści wynikające z</u> <u>dobrego funkcjonowania SU</u>, – <u>wskazuje jedno</u> <u>działanie własne lub</u> <u>koleżanek i kolegów</u> <u>podjęte w ramach SU</u>, – <u>wskazuje inicjatywy</u> <u>szkolne podjęte przez</u> <u>SU w ostatnich dwóch latach</u>, – wie, gdzie znaleźć regulamin SU, – wymienia, korzystając z regulaminu SU, wszystkie organy	– wymienia <u>trzy</u> <u>uprawnienia SU</u>, – wymienia <u>trzy</u> <u>korzyści wynikające z</u> <u>dobrego funkcjonowania SU</u>, – <u>wskazuje dwa</u> <u>działania własne</u> <u>podjęte w ramach SU</u>, – wyjaśnia, co trzeba zrobić, żeby wystartować w wyborach do SU, – <u>wskazuje trzy</u> <u>sprawy</u>, w których uczniowie mogą podejmować decyzje w szkole, i krótko je omawia, – angażuje się w prace zespołu projektowego zgodnie	– wymienia <u>cztery</u> <u>uprawnienia SU</u>, – wskazuje <u>jedno</u> <u>źródło prawne</u>, z którego wynikają uprawnienia SU, – wymienia <u>cztery</u> <u>korzyści wynikające z</u> <u>dobrego funkcjonowania SU</u>, – rozważa <u>własne zaangażowanie w działalność SU</u>, – wymienia wszystkie organy szkolnego samorządu, – wyjaśnia, czym zajmuje się rada szkoły, – tłumaczy, co trzeba zrobić, żeby wystartować	– wymienia <u>pięć</u> <u>uprawnień SU</u>, – omawia <u>dwa</u> <u>źródła prawne</u>, z których wynikają uprawnienia SU, – omawia <u>pięć</u> <u>korzyści</u> <u>wynikających z</u> <u>dobrego funkcjonowania SU</u>, – ocenia, czy zapisy regulaminu SU pozwalają wszystkim uczniom na realne włączenie się w prace samorządu, – formułuje <u>dwa</u> <u>argumenty za</u> <u>powołaniem rady szkoły</u>, – zgłasza swoją kandydaturę	– wymienia <u>sześć</u> <u>uprawnień SU</u>, – omawia <u>trzy</u> <u>źródła prawne</u>, z których wynikają uprawnienia SU, – omawia <u>sześć</u> <u>korzyści</u> <u>wynikających z</u> <u>dobrego funkcjonowania SU</u>, – omawia <u>szczegółowo jedną</u> <u>z korzyści z</u> <u>dobrego funkcjonowania SU</u>, odwołując się do praktyki swojej szkolnej społeczności, – wskazuje <u>trzy</u> <u>cechy</u> <u>dobrze funkcjonującego SU</u>, – ocenia, w których obszarach SU w	praca z tekstem podręcznika badawczy projekt edukacyjny praca z tekstem źródłowym (ustawa Prawo oświatowe, regulamin SU) praca w grupach analiza przypadku pytania podsumowujące działanie obywatelskie	pytania metapoznawcze / samoocena obserwacja wybranych uczniów pytania sprawdzające / samoocena portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńska, IZ od N

postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania (PR) Projekt badawczy Temat: Rola demokracji w szkole – czy uczniowie powinni posiadać większy wpływ na podejmowanie decyzji? Kryteria oceny projektu: – adekwatności działania do postawionego celu – stopień zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania – współpraca w zespole – indywidualny wkład każdej osoby	szkolnego samorządu, – wskazuje członków rady szkoły, – bierze czynny udział w wyborach do SU, – wskazuje <u>dwie sprawy</u>, w których uczniowie mogą podejmować decyzje w szkole, – angażuje się w prace zespołu projektowego zgodnie z przypisanymi zadaniami.	z przypisanymi zadaniami oraz wykazuje się inicjatywą i kreatywnością podczas realizacji projektu.	w wyborach do SU, – zgłasza swoją kandydaturę w wyborach do SU i przygotowuje autoprezentację, – formułuje samodzielnie <u>dwa argumenty</u> za tym, by uczniowie uzyskali większy wpływ na życie szkoły, – angażuje się w formułowanie celów i zadań zespołu projektowego.	w wyborach do SU; przygotowuje autoprezentację, <u>w tym formułuje trzy argumenty za swoją kandydaturą i jeden postulat</u>, dotyczący np. zmian w funkcjonowaniu uczniowskiego samorządu, – formułuje samodzielnie <u>trzy argumenty</u> za tym, by uczniowie uzyskali większy wpływ na życie szkoły.	jego/jej szkole dobrze funkcjonuje, a w których jego działalność wymaga rozwinięcia/napraw, – omawia <u>cztery poziomy</u> włączenia uczniów w podejmowanie decyzji w szkole (informowanie, konsultowanie, współdecydowanie, decydowanie), – <u>ocenia, odwołując się do przykładów, na ile w jego/jej szkole jest realizowane włączenie uczniów w procesy decyzyjne na kolejnych poziomach,</u> – omawia <u>wszystkie cechy demokratyczne</u> wyborów do SU, – wskazuje źródło informacji o sposobie przeprowadzania wyborów do SU ®.		
---	---	---	--	---	--	--	--

ROZDZIAŁ III. Samorząd terytorialny

PYTANIE WIODĄCE: Jak budujemy wspólnotę lokalną i regionalną?

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopełniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Społeczność lokalna Liczba godzin: 1									
3.1	Uczeń: (P) III.1) identyfikuje i opisuje specyficzne cechy swojej społeczności lokalnej oraz dziedzictwo budujące lokalną tożsamość i lokalny patriotyzm; formułuje opinię i podejmuje dyskusję o najważniejszych wyzwaniach stojących przed społecznością (F) III.5) diagnozuje problemy	społeczność lokalna tożsamość lokalna dziedzictwo: materialne, niematerialne, naturalne patriotyzm lokalny	– w prosty sposób wyjaśnia, co to jest lokalna społeczność, – z pomocą nauczyciela opisuje swoją lokalną społeczność, – wskazuje <u>jeden przykład</u> patriotyzmu lokalnego, – wskazuje <u>jeden problem</u> , z którym mierzy się jego/jej lokalna społeczność, – bierze udział (bierny) w <u>jednych obchodach rocznicy historycznej</u> w społeczności lokalnej.	– wyjaśnia, co to jest lokalna społeczność, – w prosty sposób opisuje swoją społeczność lokalną, w tym jej członków oraz wybrane elementy charakterystyczne, – wymienia <u>dwa przejawy</u> patriotyzmu lokalnego, – identyfikuje, we współpracy z członkami społeczności lokalnej, <u>dwa problemy</u> , z którymi mierzy się jego/jej	– opisuje swoją <u>społeczność lokalną</u> , w tym jej członków oraz elementy charakterystyczne, – podejmuje zadania związane z organizacją ważnych obchodów historycznych rocznic w społeczności lokalnej.	– podejmuje <u>refleksję nad własnym poczuciem przynależności do lokalnej społeczności</u> , – wymienia <u>trzy przejawy</u> patriotyzmu lokalnego, – identyfikuje, we współpracy z członkami społeczności lokalnej, <u>trzy problemy</u> , z którymi mierzy się jego/jej lokalna społeczność, a także wyraża własną opinię na ich temat oraz formułuje	– wskazuje i omawia <u>sześć elementów</u> tworzących lokalną społeczność, – wymienia <u>po trzy przykłady</u> dziedzictwa materialnego, niematerialnego i naturalnego społeczności, do której czuje przynależność, – wyjaśnia, czym różni się patriotyzm od patriotyzmu lokalnego, oraz wskazuje podobieństwa między tymi postawami,	praca z tekstem podręcznika praca z wynikami badań / analiza wyników badań autorefleksja praca w parach rozmowa na forum klasy praca z tekstem źródłowym pytania podsumowujące działanie	pytania metapoznawcze / samoocena obserwacja wybranych uczniów pytania sprawdzające / samoocena portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńska, IZ od N

i potrzeby społeczności lokalnej dotykające młodych ludzi, a także proponuje konstruktywne rozwiązania tych problemów oraz korzysta z dostępnych mechanizmów demokratycznych, by je zasygnalizować (DZO) Aktywne uczestnictwo w przygotowaniu obchodów rocznicy ważnego wydarzenia historycznego (nieorganizowanego w ramach działalności szkoły) lub w innych obchodach Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania			lokalna społeczność, a także wyraża własną opinię na ich temat.		proponując możliwe rozwiązania.	– omawia znaczenie patriotycznej postawy wobec lokalnej społeczności, w tym wskazuje płynące z tej postawy korzyści ®, – przedstawia ruchy miejskie jako przejaw obywatelskiego zaangażowania w sprawy społeczności lokalnej ®.	obywatelskie	
---	--	--	--	--	--	---	---------------------	--

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe podstawy programowej P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający) UCZEŃ/ UCZENNICA:	podstawowe (dostateczny) UCZEŃ/ UCZENNICA:	rozszerzające (dobry) UCZEŃ/ UCZENNICA:	dopelniające (bardzo dobry) UCZEŃ/ UCZENNICA:	wykraczające (celujący) UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Struktura i zadania samorządu terytorialnego Liczba godzin: 1									
3.2	Uczeń: (P) III.2) porównuje zadania i kompetencje poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego, w tym jednostek pomocniczych gminy, oraz ich wpływ na własne życie i życie społeczności; wyjaśnia znaczenie samorządności i pomocniczości	samorządność samorząd terytorialny zasada pomocniczości organy samorządu terytorialnego zadania samorządu terytorialnego: własne, zlecone, powierzone jednostki samorządu terytorialnego jednostki pomocnicze gminy	– wyjaśnia, z pomocą nauczyciela, po co nam samorządy, – wskazuje <u>jeden przykład</u> realizacji zasady pomocniczości w samorządach, – wymienia, z pomocą nauczyciela, <u>wszystkie jednostki samorządu terytorialnego</u> : regionalnego i lokalnego, – wskazuje <u>po jednym zadaniu własnym</u> gminy, powiatu i województwa, – wymienia <u>dwa przykłady zadań zleconych</u> gminy, – wskazuje, z pomocą	– wyjaśnia w prosty sposób, po co nam samorządy, – wskazuje <u>dwa przykłady</u> realizacji zasady pomocniczości w samorządach, – wymienia <u>wszystkie jednostki samorządu terytorialnego</u> : regionalnego i lokalnego, – wskazuje <u>po trzy zadania własne</u> gminy, powiatu i województwa, – wymienia <u>po jednym przykładzie zadań zleconych</u> gminy, powiatu	– wyjaśnia, po co społeczeństwu samorządy, – omawia zasadę pomocniczości, odwołując się do konkretnych przykładów dotyczących funkcjonowania samorządu terytorialnego, – rozróżnia zadania własne, zlecone i powierzone samorządu terytorialnego, – wskazuje <u>po cztery zadania własne</u> gminy, powiatu i województwa, – wymienia <u>po dwa</u>	– <u>analizuje znaczenie samorządności dla funkcjonowania wspólnot (szkolnej, lokalnej, zawodowej)</u> , – wskazuje <u>po pięć zadań własnych</u> gminy, powiatu i województwa, – wskazuje <u>po trzy przykłady zadań zleconych</u> gminy i powiatu oraz dwa zadania zlecone województwa, – wymienia organy stanowiące prawo i wykonawcze działające na terenie gminy, powiatu	– wyjaśnia, na czym polega zasada decentralizacji władzy publicznej, – wskazuje <u>po siedem zadań własnych</u> gminy, powiatu i województwa, – wskazuje, jakie organy stanowiące prawo i wykonawcze działają na terenie gminy, powiatu i województwa, – omawia <u>cztery kompetencje</u> organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu	praca z tekstem podręcznika autorefleksja praca w parach rozmowa na forum klasy praca z tekstem źródłowym / treściami znalezionymi w internecie pytania podsumowujące wyszukiwanie informacji w internecie	rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania metapoznawcze / samoocena obserwacja wybranych uczniów pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem

			nauczyciela, organy stanowiące prawo i wykonawcze działające na terenie gminy, powiatu i województwa, – wskazuje po <u>dwie kompetencje</u> organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu i województwa, – podaje <u>jeden przykład</u> jednostki pomocniczej w swojej gminie, – omawia, z pomocą nauczyciela, jak realizacja zadań przez gminę wpływa bezpośrednio na życie mieszkańców, – wyszukuje, z pomocą nauczyciela, bieżące informacje dotyczące działań podejmowanych przez samorząd w jego/jej gminie.	i województwa, – wskazuje organy stanowiące prawo i wykonawcze działające na terenie gminy, powiatu i województwa, – wskazuje po <u>trzy kompetencje</u> organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu i województwa, – omawia w prosty sposób, jak realizacja zadań przez gminę wpływa bezpośrednio na życie mieszkańców, – wyszukuje bieżące informacje dotyczące działań podejmowanych przez samorząd w jego/jej gminie.	<u>przykłady zadań zleconych gminy</u>, powiatu i województwa, – wskazuje organy stanowiące prawo i wykonawcze działające na terenie gminy, powiatu i województwa, – omawia po <u>cztery kompetencje</u> organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu i województwa, – wskazuje <u>jeden przykład</u> jednostki pomocniczej w swojej gminie, – ocenia, w jaki sposób realizacja zadań przez gminę wpływa na życie mieszkańców, – omawia wpływ wybranych <u>dwóch decyzji</u> podjętych przez samorząd w jego/jej gminie na codzienne życie mieszkańców.	i województwa, – omawia po <u>cztery kompetencje</u> organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu i województwa oraz podaje po jednym przykładzie ich stosowania, – podaje <u>jeden przykład</u> jednostki pomocniczej gminy oraz wyjaśnia jej znaczenie w funkcjonowaniu wspólnot lokalnych, – wyszukuje bieżące informacje dotyczące działań podejmowanych przez samorząd w jego/jej gminie.	i województwa oraz podaje po jednym przykładzie ich stosowania, – omawia wpływ wybranych <u>dwóch decyzji</u> podjętych przez samorząd w jego/jej gminie na codzienne życie mieszkańców, – wskazuje akty prawne regulujące zasady funkcjonowania samorządu terytorialnego.	
--	--	--	---	---	---	--	---	--

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Proces decyzyjny w samorządzie Liczba godzin: 2									
3.3	Uczeń: (P) III.3) opisuje sposoby podejmowania decyzji przez organy władz wykonawczych i uchwałodawczych jednostek samorządu terytorialnego; identyfikuje mechanizmy udziału mieszkańców w procesach decyzyjnych i wykorzystuje wybrany mechanizm (F) III.3) wyszukuje aktualne informacje o pracach rady gminy lub miasta oraz działaniu komisji powołanych przez radę gminy lub miasta, wybiera	proces decyzyjny w organach wykonawczych proces decyzyjny w organach uchwałodawczych prawo miejscowe komisje rady/sejmiku formy udziału mieszkańców w procesach decyzyjnych	– omawia, z pomocą nauczyciela, organy wykonawcze i sposób, w jaki podejmują decyzje w gminie, powiecie i województwie, – wskazuje organy wykonawcze jednoosobowe i kolegialne, – wyszukuje, z pomocą nauczyciela, kolegi lub koleżanki, <u>dwie przykłady spraw, którymi w ostatnim czasie zajmowali się radni w jego/jej gminie,</u> – formułuje, z pomocą nauczyciela, kolegi lub koleżanki, pytania do <u>wybranego organu</u>	– omawia w prosty sposób organy wykonawcze i sposób, w jaki podejmują decyzje w gminie, powiecie i województwie, – wyszukuje <u>dwie przykłady spraw, którymi w ostatnim czasie zajmowali się radni w jego/jej gminie,</u> – formułuje, wspólnie z innymi uczniami, pytania do <u>wybranego organu</u> w gminie lub powiecie i wypisuje te działania, które w ostatnim czasie zostały podjęte przez dany organ, – wskazuje <u>trzy</u>	– wyjaśnia, jakie organy wykonawcze i w jaki sposób podejmują decyzje w gminie, powiecie i województwie, – odróżnia organy wykonawcze jednoosobowe od kolegialnych, – wyjaśnia, czym są akty prawa miejscowego, oraz podaje ich przykłady, – wykorzystuje wiedzę o kompetencjach <u>wybranego organu</u> samorządu terytorialnego, by sformułować pytania do przedstawiciela	– wskazuje <u>siedem form uczestnictwa</u> mieszkańców w procesach decyzyjnych we wspólnocie samorządowej, – omawia <u>szczegółowo jedną z tych form,</u> wyjaśniając, <u>jakie znaczenie ma aktywny udział mieszkańców w podejmowaniu decyzji.</u>	– wyjaśnia różnice między zarządzeniem a decyzją administracyjną ®, – omawia proces tworzenia prawa miejscowego (od inicjatywy uchwałodawczej do ogłoszenia uchwały) ®, – omawia <u>na przykładzie</u> rolę komisji jako organów pomocniczych w strukturze organu stanowiącego ®, – <u>wyjaśnia, dlaczego prawo zobowiązuje organ stanowiący do powołania minimum dwóch</u>	praca z tekstem podręcznika praca z wynikami badań / analiza wyników badań autorefleksja praca w parach rozmowa na forum klasy praca z tekstem źródłowym / treściami znalezionymi w internecie wyszukiwanie informacji w internecie	portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńska, IZ od N rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania metapoznawcze / samoocena analiza prac uczniowskich obserwacja wybranych uczniów pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ

i śledzi interesujące go zagadnienie, formułuje i przedstawia opinię na jego temat (DZO) Aktywny udział w spotkaniu z przedstawicielami organów władzy publicznej, w ramach którego uczeń zadaje pytania dotyczące kompetencji tych organów (DZO) Uczestnictwo w konsultacjach społecznych na wybrany temat lub w wysłuchaniu publicznym, w ramach których uczeń formułuje własną opinię i przekazuje ją odpowiednim władzom Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania	w gminie lub powiecie, – wypisuje działania, które zostały podjęte w ostatnim czasie przez dany organ gminy, – wskazuje dwie formy uczestnictwa mieszkańców w procesach decyzyjnych we wspólnocie samorządowej, – szczegółowo omawia, z pomocą nauczyciela, kolegi lub koleżanki, <u>jedną z tych form</u> i przedstawia <u>jeden argument</u> zachęcający mieszkańców do aktywnego udziału w podejmowaniu decyzji, – wyszukuje <u>jedną sprawę</u>, w której prowadzone są konsultacje społeczne, oraz formułuje opinię na temat tej sprawy. – wyszukuje <u>jedną sprawę</u>, w której prowadzone są konsultacje społeczne, oraz formułuje opinię na temat tej sprawy.	formy uczestnictwa mieszkańców w procesach decyzyjnych we wspólnocie samorządowej, – omawia w prosty sposób <u>jedną z tych form</u> i przedstawia <u>jeden argument</u> zachęcający mieszkańców do aktywnego udziału w podejmowaniu decyzji, – wyszukuje w swojej gminie <u>jedną sprawę</u>, w której prowadzone są konsultacje społeczne, oraz formułuje opinię na temat tej sprawy.	tego organu, – wypisuje działania, które w ostatnim czasie zostały podjęte przez wybrany organ samorządu terytorialnego, – wskazuje <u>pięć form</u> uczestnictwa <u>mieszkańców</u> w procesach <u>decyzyjnych</u> we wspólnocie samorządowej, – wyszukuje w swojej gminie <u>jedną sprawę</u>, w której prowadzone są konsultacje społeczne, oraz formułuje na piśmie – na podstawie zdobytych informacji – własną opinię w tej sprawie oraz przekazuje to pismo, zgodnie z trybem ustalonym dla danych konsultacji społecznych, do odpowiednich organów.	obowiązkowych komisji: petycji, skargi i wniosków oraz rewizyjnej @, – wyszukuje <u>dwa przykłady spraw</u>, którymi w ostatnim czasie zajmowali się radni w jego/jej gminie/mieście, – omawia szczegółowo <u>jedną z tych spraw</u>, – wyjaśnia na przykładach, jakie znaczenie ma aktywny udział mieszkańców w podejmowaniu decyzji.	pytania podsumowujące <u>działanie obywatelskie</u> notatka	od N lub ocena stopniem
--	--	---	--	---	--	--------------------------------

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopełniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Aktywność obywatelska w samorządach Liczba godzin: 2									
3.4	Uczeń: (P) III.4) identyfikuje formy aktywności obywatelskiej, w tym wolontariat, i dostępne lokalnie mechanizmy wspierające zaangażowanie mieszkańców (np. budżet obywatelski, inicjatywę lokalną, fundusz sołecki) oraz w miarę możliwości wykorzystuje wybrany mechanizm w sprawie ważnej dla siebie lub społeczności (F) III.4) identyfikuje	aktywność obywatelska: polityczna, społeczna inicjatywa lokalna budżet obywatelski fundusz sołecki wolontariat partycypacja	– wskazuje co najmniej <u>dwie</u> dostępne formy zaangażowania się w życie społeczności (np. wolontariat, inicjatywa obywatelska, budżet obywatelski), – <u>wyszukuje, z pomocą nauczyciela, jedno przedsięwzięcie w jego/jej gminie sfinansowane z budżetu obywatelskiego,</u> – <u>przygotowuje, z pomocą nauczyciela, wybrane elementy szkicu wniosku o realizację projektu ze środków z budżetu obywatelskiego, uwzględniając obowiązujące w jego/jej gminie</u>	– wskazuje co najmniej <u>trzy</u> dostępne formy zaangażowania się w życie społeczności (np. wolontariat, inicjatywa obywatelska, budżet obywatelski), – <u>rozważa, która z tych form jest najłatwiej dostępna dla osób w jego / jej wieku,</u> – <u>wymienia dwa sposoby informowania władz i opinii publicznej o problemach lokalnej społeczności dostępne dla nastolatków,</u> – <u>wyszukuje jedno przedsięwzięcie w swojej gminie</u>	– <u>wymienia dwa sposoby informowania władz i opinii publicznej o problemach lokalnej społeczności dostępne dla nastolatków, podaje jeden przykład wykorzystania wybranej formuły komunikacji,</u> – <u>wyszukuje dwa przedsięwzięcia w swojej gminie sfinansowane z budżetu obywatelskiego,</u> – <u>wyszukuje zasady zgłaszania projektów do realizacji w ramach budżetu obywatelskiego, terminy zgłoszeń i kwoty</u>	– omawia co najmniej <u>cztery</u> dostępne formy zaangażowania się w życie społeczności (np. wolontariat, inicjatywa obywatelska, budżet obywatelski), – <u>wymienia trzy sposoby informowania władz i opinii publicznej o problemach lokalnej społeczności dostępne dla nastolatków, podaje jeden przykład wykorzystania wybranej formuły komunikacji,</u> – wyjaśnia, na czym polega inicjatywa lokalna i jakich spraw może	– <u>uzasadnia, dlaczego warto angażować się w życie lokalnej społeczności,</u> – <u>podaje po jednym przykładzie aktywności politycznej i aktywności społecznej,</u> – <u>podaje po jednym przykładzie inicjatywy lokalnej zrealizowanej w jego/jej społeczności lokalnej i poza nią,</u> – <u>wymienia wszystkie etapy wdrażania budżetu obywatelskiego_@,</u> – <u>formuluje trzy argumenty, które mogłyby przekonać jego/jej rówieśników</u>	praca z tekstem podręcznika praca z wynikami badań / analiza wyników badań autorefleksja praca w parach rozmowa na forum klasy wyszukiwanie informacji w internecie działanie obywatelskie notatka w internecie / wpis do mediów społecznościowych działanie	portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńska, IZ od N pytania metapoznawcze / samoocena analiza prac uczniowskich obserwacja (wybranych uczniów) pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem

lokalnie działające organizacje pozarządowe, poznaje ich działania, szuka tych, których cele podziela, oraz poznaje różnorodne formy zaangażowania w ich działania, w tym wolontariat, i w miarę możliwości angażuje się w działalność organizacji (DZO) Napisanie wniosku o dofinansowanie projektu w ramach szkolnego lub lokalnego budżetu partycypacyjnego lub innego wniosku o wsparcie finansowe (DZO) Nawiązanie współpracy jako wolontariusz z lokalną organizacją społeczną lub instytucją publiczną w celu wsparcia realizacji jej celów statutowych, po czym	zasady i z wykorzystaniem odpowiedniego formularza, – wyjaśnia, na czym polega wolontariat, – wskazuje w lokalnej społeczności dwie organizacje/instytucje, w których można zaangażować się w działanie wolontariackie, – nawiązuje, z inicjatywy nauczyciela, krótko- lub długoterminową współpracę wolontariacką.	sfinansowane z budżetu obywatelskiego, – przygotowuje wybrane elementy szkicu wniosku o realizację projektu ze środków z budżetu obywatelskiego, uwzględniając obowiązujące w jego/jej gminie zasady i z wykorzystaniem odpowiedniego formularza, – nawiązuje samodzielnie krótko- lub długoterminową współpracę wolontariacką.	zarezerwowane do wykorzystania przez mieszkańców w jego/jej gminie, – przygotowuje szkic wniosku o realizację projektu ze środków z budżetu obywatelskiego, uwzględniając obowiązujące w jego/jej gminie zasady i z wykorzystaniem odpowiedniego formularza.	dotyczyć, – wyjaśnia, czym jest budżet obywatelski, – wskazuje obszary, które mogą być objęte finansowaniem z budżetu obywatelskiego, – wyjaśnia procedurę zgłaszania i wyboru projektów do sfinansowania w ramach budżetu obywatelskiego, – rozważa wpływ wolontariatu na rozwój osobisty.	do zaangażowania w przygotowanie projektu zgłoszonego do budżetu obywatelskiego, – wyjaśnia, czym jest fundusz sołecki, oraz wyjaśnia, jakie ma on znaczenie w małych gminach ®, – analizuje poziom zaangażowania Polaków w wolontariat oraz formułuje dwa argumenty, które mogłyby przekonać jego/jej rówieśników do większego zaangażowania, – rozważa, dlaczego część osób angażuje się w działania wolontariackie.	obywatelskie praca w grupach: tworzenie wniosku do budżetu obywatelskiego pytania podsumowujące	
--	---	--	--	--	--	--	--

przedstawienie na forum klasy efektów swojego zaangażowania Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania								
---	--	--	--	--	--	--	--	--

Numer lekcji	Wymaganie szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Młodzież a samorząd Liczba godzin: 2									
3.5	Uczeń: (P) III.5) opisuje ideę młodzieżowych rad gmin, miast, powiatów i sejmików wojewódzkich, wyszukuje rady działające w swojej okolicy, a także analizuje ich pracę i w miarę możliwości włącza się w ich działania (F) III.5) diagnozuje problemy i potrzeby społeczności lokalnej dotyczące młodych ludzi, a także proponuje konstruktywne rozwiązania tych problemów oraz	młodzieżowe rady lokalne problemy młodzieży petycja, list otwarty	– wyszukuje istniejące w regionie młodzieżowe organy samorządowe (rady gminy lub powiatu, sejmik wojewódzki), – wskazuje <u>wybrane</u> cele powoływania młodzieżowych rad, – podaje, kto może kandydować do młodzieżowych rad, – identyfikuje w lokalnej społeczności (z pomocą nauczyciela, koleżanki lub kolegi) problemy, które dotyczą bezpośrednio młodzieży, – formułuje, z pomocą nauczyciela, propozycję rozwiązania wybranego problemu, – wskazuje dostępne	– wskazuje <u>trzy</u> cele powoływania młodzieżowych rad, – podaje <u>przykład realizacji wybranej kompetencji rad młodzieżowych:</u> konsultacyjnej, doradczej lub inicjatywnej, – identyfikuje w lokalnej społeczności problemy, które dotyczą bezpośrednio młodzieży, – formułuje <u>propozycje rozwiązania dwóch problemów,</u> – opracowuje, z pomocą nauczyciela, <u>jeden projekt petycji lub listu otwartego do przedstawicieli</u>	– wskazuje i omawia <u>najważniejszy cel</u> powoływania młodzieżowych rad, – wyjaśnia, w jaki sposób powstają młodzieżowe rady i kto może do nich kandydować, – opracowuje i wysyła <u>petycję lub list otwarty</u> do przedstawicieli władz publicznych w sprawie zdiagnozowanego problemu społecznego dotyczącego młodzieży.	– wskazuje i omawia <u>cztery</u> cele powoływania młodzieżowych rad, – identyfikuje i omawia problemy w lokalnej społeczności, które dotyczą bezpośrednio młodzieży, – formułuje <u>propozycje rozwiązania trzech wybranych problemów,</u> – omawia dostępne demokratyczne mechanizmy pozwalające sygnalizować problemy i potrzeby młodzieży (np. petycja, list otwarty).	– formułuje <u>trzy</u> argumenty potwierdzające edukacyjny charakter rad młodzieżowych, – podaje <u>przykłady realizacji trzech kompetencji rad młodzieżowych:</u> konsultacyjnej, doradczej i inicjatywnej, – omawia <u>jeden przykład skutecznego działania</u> młodzieżowej rady gminy, – podaje <u>jeden przykład</u> młodzieżowych rad działających na szczeblu krajowym,	praca z tekstem podręcznika praca z tekstem źródłowym autorefleksja praca w parach rozmowa na forum klasy wyszukiwanie informacji w internecie wywiad pytania podsumowujące <u>działanie obywatelskie</u>	portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńska, IZ od N pytania metapoznawcze / samoocena analiza prac uczniowskich obserwacja (wybranych uczniów) pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem

korzysta z dostępnych mechanizmów demokratycznych, by je zasygnalizować (DZO) Napisanie i wysłanie (opublikowanie) petycji, listu lub listu otwartego do przedstawicieli władz publicznych w ważnej dla ucznia sprawie Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania	demokratyczne mechanizmy pozwalające sygnalizować władzom i opinii publicznej problemy i potrzeby młodzieży (np. petycja, list otwarty).	władz publicznych w sprawie zdiagnozowanego problemu społecznego dotyczącego młodzieży.						
---	---	--	--	--	--	--	--	--

Numer lekcji	Wymaganie szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopełniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ / UCZENNICA:	UCZEŃ / UCZENNICA:	UCZEŃ / UCZENNICA:	UCZEŃ / UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Obywatel w urzędzie Liczba godzin: 1									
3.6	Uczeń: (P) III.6) jest przygotowany do załatwienia podstawowych spraw urzędowych ważnych dla młodych obywateli oraz wypełnia wybrany formularz lub wniosek (DZO) Wypełnienie wniosku o wydanie dowodu osobistego, paszportu lub innego dokumentu Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania	urząd sprawy urzędowe obsługa petenta w urzędzie mObywatel, profil zaufany, Internetowe Konto Pacjenta ePUAP	– wyjaśnia, czym zajmują się urzędy, – wskazuje <u>trzy sprawy</u> , które załatwia się w urzędzie, w tym <u>jedną</u> , która dotyczy młodego człowieka, – wskazuje <u>jedną sprawę</u> , którą on/ona lub jego/jej rodzice musieli kiedyś załatwić w urzędzie, – wymienia, z pomocą nauczyciela, co jest niezbędne do załatwienia podstawowych spraw w urzędzie, – wskazuje <u>trzy sprawy urzędowe</u> , które można załatwić przez internet, – realizuje, z pomocą dorosłego, <u>jedną sprawę urzędową</u> : wypełnia formularze i gromadzi wymagane dokumenty (online lub na papierze).	– wymienia, co jest niezbędne do załatwienia podstawowych spraw w urzędzie, – wyszukuje urzędy w swojej gminie / swoim powiecie, w których: uzyska dowód osobisty, prawo jazdy, paszport, odpis aktu urodzenia lub dowód rejestracyjny pojazdu, będzie mógł się zameldować/ wymeldować, – realizuje <u>jedną wybraną sprawę urzędową</u> : wypełnia formularze i gromadzi wymagane dokumenty (online lub na papierze).	– omawia <u>jedną sprawę</u> , którą on/ona lub jego/jej rodzice musieli kiedyś załatwić w urzędzie, – wskazuje urzędy w swojej gminie / swoim powiecie, w których: uzyska dowód osobisty, prawo jazdy, paszport, odpis aktu urodzenia lub dowód rejestracyjny pojazdu, będzie mógł się zameldować/ wymeldować, – wymienia <u>dwie zalety ePUAP</u> , mObywatela lub IKP.	– wyjaśnia, co to jest profil zaufany i do czego służy, – wyjaśnia co to jest ePUAP, – dla <u>dwóch wybranych spraw urzędowych</u> (np. zameldowanie, wydanie paszportu) wskazuje adres właściwego urzędu oraz dokumentację niezbędną do przeprowadzenia procedury.	– tworzy <u>konto na ePUAP</u> i – jeśli to możliwe – realizuje <u>jedną wybraną sprawę</u> za jego pośrednictwem, – wskazuje <u>cztery usługi urzędowe</u> , z których można skorzystać za pośrednictwem aplikacji mObywatel, – formułuje <u>trzy argumenty</u> dla swoich rodziców lub dziadków za zastrzeżeniem numeru PESEL, – wskazuje <u>trzy zalety ePUAP</u> , mObywatela lub IKP.	praca z tekstem podręcznika praca z wynikami badań autorefleksja praca w parach rozmowa na forum klasy wyszukiwanie informacji w internecie pytania podsumowujące działanie obywatelskie	portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńska, IZ od N pytania metapoznawcze / samoocena analiza prac uczniowskich pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem

ROZDZIAŁ IV. Polska państwem demokratycznym

PYTANIE WIODĄCE: Jak demokracja i Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej chronią nasze prawa?

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzający (dobry)	dopełniający (bardzo dobry)	wykraczający (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Demokracja – autorytaryzm – totalitaryzm									
Liczba godzin: 1									
4.1	Uczeń: (P) IV.1) na przykładzie Polski po 1945 r. charakteryzuje ustrój totalitarny i autorytarny oraz odróżnia je od demokracji; analizuje i ocenia polityczne, społeczne, ekonomiczne i obyczajowe konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki	system polityczny (ustrój polityczny) reżim polityczny demokracja autorytaryzm totalitaryzm reżim polityczny w Polsce po 1945 r. konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla	– wymienia elementy systemu politycznego ®, – wyjaśnia w prosty sposób, co oznacza pojęcie <i>reżim polityczny</i> , i wymienia <u>trzy</u> rodzaje reżimów, – w prosty sposób określa, czym jest ustrój polityczny, – identyfikuje na przykładzie Polski po 1945 r. cechy ustrojów totalitarnego i autorytarnego oraz odróżnia je od demokracji,	– wymienia elementy systemu politycznego i w prosty sposób je opisuje ®, – wyjaśnia znaczenie terminu <i>reżim polityczny</i> i wymienia <u>trzy</u> rodzaje reżimów, – definiuje termin <i>ustrój polityczny</i> , – na przykładzie Polski po 1945 r. wymienia cechy ustroju totalitarnego i autorytarnego oraz odróżnia je od demokracji,	– wyjaśnia znaczenie terminu <i>system polityczny</i> i opisuje poszczególne elementy takiego systemu ®, – wyjaśnia znaczenie terminu <i>reżim polityczny</i> i charakteryzuje <u>trzy</u> rodzaje reżimów, – definiuje termin <i>ustrój polityczny</i> i wskazuje, w jakim kontekście to pojęcie jest najczęściej stosowane, – podaje kryteria podziału systemów	– wyjaśnia znaczenie terminu <i>system polityczny</i> i charakteryzuje poszczególne elementy takiego systemu ®, – wyjaśnia znaczenie terminu <i>reżim polityczny</i> i omawia <u>trzy</u> rodzaje reżimów, – definiuje termin <i>ustrój polityczny</i> i wyjaśnia, jakie są relacje między systemem politycznym a ustrojem politycznym ®,	– porównuje zakresy znaczeniowe terminów <i>system polityczny</i> i <i>ustrój polityczny</i> ®, – wyjaśnia znaczenie terminu <i>reżim polityczny</i> i porównuje <u>trzy</u> rodzaje reżimów ®, – definiuje termin <i>reżimy hybrydowe</i> ; podaje przykłady tego typu reżimów ®, – na przykładzie Polski przedstawia podstawowe elementy systemu politycznego i	wyszukiwanie informacji w internecie praca z tekstem podręcznika autorefleksja wypowiedź pisemna pytania podsumowujące	zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania sprawdzające / samoocena

		jednostki i społeczeństwa – na przykładach z historii Polski po 1945 r. rozpoznaje i ocenia skutki autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki i społeczeństwa, – identyfikuje różnice pomiędzy życiem codziennym Polaków w okresie PRL i współcześnie.	– na przykładach z historii Polski po 1945 r. rozpoznaje i ocenia konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki lub społeczeństwa oraz dzieli je na polityczne, społeczne, ekonomiczne i obyczajowe, – porównuje życie codzienne Polaków w okresie PRL i współcześnie; poddaje ocenie wybraną różnicę.	politycznych i wymienia ich przykładowe rodzaje, – na przykładach z historii Polski po 1945 r. wymienia cechy ustrojów totalitarnego i autorytarnego oraz ocenia, czym różnią się one od systemu demokratycznego, – na przykładzie Polski po 1945 r. wyjaśnia i ocenia konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki i społeczeństwa oraz dzieli je na polityczne, społeczne, ekonomiczne i obyczajowe, – porównuje życie codzienne Polaków w okresie PRL i współcześnie; poddaje ocenie <u>dwie</u> wybrane różnice.	– podaje kryteria podziału systemów politycznych i wymienia ich rodzaje (przykłady), – na <u>przykładach</u> z historii Polski po 1945 r. charakteryzuje ustroje totalitarne i autorytarny oraz porównuje je z systemem demokratycznym, – na przykładzie Polski po 1945 r. porównuje systemy autorytarny i totalitarne, – wyjaśnia, dlaczego Polska Ludowa (PRL) nie była państwem demokratycznym, – na przykładzie historii Polski po 1945 r. wymienia, analizuje i ocenia konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki i społeczeństwa oraz je klasyfikuje na płaszczyznach politycznej, społecznej, ekonomicznej i obyczajowej,	analizuje ich rolę, – podaje kryteria podziału systemów politycznych i omawia przykładowe systemy wyróżnione na podstawie poszczególnych kryteriów, – odwołując się do przykładów z historii Polski po 1945 r., w tym do <i>Konstytucji PRL</i>, charakteryzuje ustroje totalitarne i autorytarny oraz porównuje je z systemem demokratycznym, – ocenia, czy ustrój PRL był totalitaryzmem, czy autorytaryzmem; przywołuje <u>argumenty</u> i <u>kontrargumenty</u>, – analizuje współczesne systemy niedemokratyczne i podaje przykłady działania władz świadczące o tym, że w danym państwie funkcjonuje reżim autorytarny lub		
--	--	---	--	---	--	---	--	--

						– porównuje życie codzienne Polaków w okresie PRL i współcześnie; przedstawia i poddaje ocenie <u>trzy</u> <u>wybrane</u> różnice.	totalitarny ®, – na przykładzie Polski po 1945 r. przedstawia, analizuje i ocenia konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki i społeczeństwa oraz je porównuje, klasyfikuje i omawia na płaszczyznach politycznej, społecznej, ekonomicznej i obyczajowej, – porównuje życie codzienne Polaków w okresie PRL i współcześnie; przedstawia i poddaje ocenie <u>cztery</u> <u>wybrane</u> różnice.		
--	--	--	--	--	--	---	---	--	--

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopełniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Przemiany ustrojowe w Polsce po 1989 r. Liczba godzin: 1									
4.2	Uczeń: (P) IV. 2) wskazuje kluczowe etapy i założenia procesu demokratyzacji Polski po 1989 r. oraz – wykorzystując doświadczenia świadków historii – przedstawia i ocenia polityczne, gospodarcze i społeczne konsekwencje transformacji oraz dyskutuje na ich temat	terminy: <i>transformacja ustrojowa, demokratyzacja</i> czynniki sprzyjające demokratyzacji proces demokratyzacji Polski po 1989 r. transformacja gospodarcza skutki przemian politycznych i gospodarczych ocena politycznych.	– zna terminy: <i>transformacja ustrojowa, demokratyzacja, transformacja gospodarcza,</i> – na podstawie materiału źródłowego z podręcznika wymienia kluczowe etapy procesu demokratyzacji w Polsce po 1989 r., – <u>podaje jeden przykład reform gospodarczych wdrożonych w ramach planu Balcerowicza i przedstawia skutek</u>	– na przykładzie wydarzeń z historii Polski po 1989 r. w prosty sposób wyjaśnia znaczenie terminów: <i>transformacja ustrojowa, demokratyzacja, transformacja gospodarcza,</i> – na podstawie materiału źródłowego z podręcznika wymienia kluczowe etapy procesu demokratyzacji w Polsce po 1989 r. i wskazuje ich skutki,	– na przykładzie wydarzeń z historii Polski po 1989 r. wyjaśnia znaczenie terminów: <i>transformacja ustrojowa, demokratyzacja, transformacja gospodarcza,</i> – na podstawie tekstu źródłowego (z podręcznika) wymienia <u>przynajmniej dwa czynniki</u> sprzyjające demokratyzacji i uzasadnia swój wybór, – omawia kluczowe etapy procesu	– na przykładzie wydarzeń z historii Polski po 1989 r. omawia przebieg i mechanizmy transformacji ustrojowej, demokratyzacji, transformacji gospodarczej, – na podstawie tekstu źródłowego (z podręcznika) wymienia i omawia <u>przynajmniej trzy czynniki</u> sprzyjające demokratyzacji i uzasadnia swój wybór, – charakteryzuje kluczowe etapy	– <u>na przykładzie wydarzeń z historii Polski po 1989 r. definiuje terminy transformacja ustrojowa i demokratyzacja, porównuje ich zakresy znaczeniowe oraz kompleksowo przedstawia przejawy i skutki zjawisk określanych za pomocą tych pojęć,</u> – wyjaśnia znaczenie terminu <i>transformacja gospodarcza</i> oraz przedstawia przebieg procesu, do którego odnosi to pojęcie, – wymienia i omawia <u>przynajmniej cztery</u>	metody badawcze analiza wyników badań praca z tekstem podręcznika dyskusja rozmowa na forum klasy działanie obywatelskie wypowiedź pisemna pytania podsumowujące	pytania metapoznawcze / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska, pytania sprawdzające /

		gospodarczych i społecznych konsekwencji transformacji	tej reformy, – na podstawie materiałów źródłowych [tekst publicystyczny, wyniki badań] wskazuje pozytywne i negatywne opinie na temat transformacji i jej skutków, – wyszukuje informacje na temat upamiętnienia (w swojej miejscowości, gminie lub powiecie) wydarzeń związanych z protestami społecznymi w okresie PRL albo ofiar reżimu komunistycznego; wyjaśnia, jakie były przyczyny upamiętnianych wydarzeń ® [zadanie dodatkowe, np. zadanie domowe].	– podaje przynajmniej <u>dwa przykłady</u> reform gospodarczych wdrożonych w ramach planu Balcerowicza i ocenia ich skutki, – na podstawie materiałów źródłowych [tekst publicystyczny, wyniki badań] omawia pozytywne i negatywne opinie na temat transformacji i jej skutków, – wyszukuje informacje na temat upamiętnienia (w swojej miejscowości, gminie lub powiecie) wydarzeń związanych z protestami społecznymi w okresie PRL albo ofiar reżimu komunistycznego; wyjaśnia, jakie były przyczyny upamiętnianych wydarzeń i przedstawia efekty swoich ustaleń w wybranej formie ® [zadanie dodatkowe, np. zadanie domowe].	demokratyzacji w Polsce po 1989 r. i szczegółowo przedstawia ich skutki, – podaje przynajmniej <u>cztery przykłady</u> reform gospodarczych wdrożonych w ramach planu Balcerowicza i szczegółowo przedstawia ich skutki, – na podstawie materiałów źródłowych [tekst publicystyczny, wyniki badań] formułuje opinię na temat konsekwencji przemian ustrojowych i uzasadnia ją jednym argumentem, – zabiera głos w dyskusji na temat politycznych, gospodarczych i społecznych konsekwencji transformacji i uzasadnia swoje stanowisko (formułuje argumenty), – wyszukuje informacje na temat	procesu demokratyzacji w Polsce po 1989 r., – podaje przynajmniej <u>pięć przykładów</u> reform gospodarczych wdrożonych w ramach planu Balcerowicza i ocenia ich skutki, – zabiera głos w dyskusji na temat konsekwencji przemian ustrojowych (politycznych, gospodarczych i społecznych); formułuje opinię i uzasadnia swoje stanowisko za pomocą dwóch argumentów, – wyszukuje informacje na temat upamiętnienia (w swojej miejscowości, gminie lub powiecie) wydarzeń związanych z protestami społecznymi w okresie PRL albo ofiar reżimu komunistycznego; wyjaśnia, jakie były przyczyny upamiętnianych wydarzeń, a także ocenia i analizuje ich skutki w ramach prezentacji przygotowanej w wybranej formie ®	<u>czynniki</u> sprzyjające demokratyzacji i uzasadnia swój wybór, – analizuje kluczowe etapy procesu demokratyzacji w Polsce po 1989 r. i przedstawia ich wpływ na system polityczny Polski, – podaje przynajmniej <u>sześć przykładów</u> reform gospodarczych wdrożonych w ramach planu Balcerowicza i ocenia ich skutki, – zabiera głos w dyskusji na temat konsekwencji przemian ustrojowych (politycznych, gospodarczych i społecznych); przedstawia swoje stanowisko i formułuje <u>po dwa argumenty</u> oraz możliwe kontrargumenty współdyskutantów, – wyszukuje informacje na temat upamiętnienia (w swojej miejscowości, gminie lub powiecie) wydarzeń związanych z protestami społecznymi w okresie PRL albo ofiar reżimu komunistycznego; wyjaśnia, jakie były przyczyny upamiętnianych wydarzeń, a także ocenia	samoocena
--	--	--	--	---	---	---	--	-----------

					upamiętnienia w swojej miejscowości, gminie lub powiecie) wydarzeń związanych z protestami społecznymi w okresie PRL albo ofiar reżimu komunistycznego; przedstawia przyczyny upamiętnianych wydarzeń w wybranej formie ® [zadanie dodatkowe, np. zadanie domowe].	[zadanie dodatkowe, np. zadanie domowe] .	i analizuje ich skutki w ramach prezentacji przygotowanej w wybranej formie i przedstawionej na forum klasy ® [zadanie dodatkowe, np. zadanie domowe].		
	(DZO) Przeprowadzenie i udokumentowanie wywiadu ze świadkiem historii najnowszej (np. kombatantem) lub inną ważną postacią lokalną Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy	Przeprowadź wywiad z osobą, która żyła w okresie przemian politycznych i ekonomicznych w latach 90. XX w. Zapytaj ją m.in. o to, jak postrzegała dokonujące się zmiany, jakie są jej osobiste doświadczenia z pierwszych lat III RP oraz jak ocenia tamte wydarzenia z dzisiejszej perspektywy. Napisz krótkie podsumowanie wywiadu –	– z pomocą nauczyciela formułuje cel wywiadu i pytania, – dokonuje wyboru świadka historii, z którym przeprowadzi rozmowę, – przeprowadza wywiad, – przygotowuje prostą prezentację efektów wywiadu, – prowadzi portfolio dokumentujące jego działania.	– formułuje cel wywiadu i wybiera świadka historii, z którym przeprowadzi rozmowę – z pomocą nauczyciela formułuje pytania do wywiadu, – przeprowadza wywiad, – opracowuje odpowiedzi, które udało się uzyskać od rozmówcy, – prezentuje wywiad w wybranej formie, – prowadzi portfolio	– formułuje cel wywiadu i z pomocą nauczyciela przygotowuje założenia, z jakimi przystąpi do rozmowy, – wybiera świadka historii, z którym przeprowadzi rozmowę, i uzasadnia swój wybór, – opracowuje pytania, – przeprowadza wywiad, – dokumentuje wywiad i przygotowuje	– definiuje cel wywiadu i przygotowuje założenia, z jakimi przystąpi do rozmowy, – wybiera świadka historii, z którym będzie rozmawiać, i uzasadnia swój wybór, odwołując się do odpowiednich aspektów tematu działania, – przygotowuje się do wywiadu i opracowuje pytania, – przeprowadza wywiad, – dokumentuje wywiad w wybranej	– definiuje cele wywiadu i przygotowuje założenia, z jakimi przystąpi do rozmowy, – dokonuje wyboru świadka historii, z którym będzie rozmawiać, zgodnie ze sformułowanymi wcześniej założeniami działania, – przygotowuje się do wywiadu: opracowuje pytania, określa zasady spotkania oraz sposób utrwalenia wywiadu, ustala z rozmówcą formę autoryzacji, – przeprowadza wywiad, – dokumentuje wywiad	działanie obywatelskie	pytania metapoznawcze / samoocena ocena stopniem obserwacja ocena koleżeńska, IZ od N, pytania sprawdzające / samoocena portfolio obywatelskie/ samoocena, IZ od N

	– skuteczności działania	uwzględni najciekawsze i najbardziej zaskakujące informacje.		dokumentujące jego działania.	opracowanie zebranego materiału, – prezentuje wywiad w wybranej formie, – prowadzi portfolio dokumentujące jego działania w wymaganej formie.	formie; opracowuje zebrany materiał, – prezentuje wywiad i efekty swojej pracy w wybranej formie, – prowadzi portfolio, w którym zamieszcza wszystkie wytworzone, znalezione i uzyskane od rozmówcy materiały.	w wybranej formie; analizuje, weryfikuje i opracowuje zgromadzone materiały, – przeprowadza autoryzację wywiadu według ustalonej formuły, – prezentuje w wybranej formie na forum klasy wywiad i pozostałe efekty swojej pracy, – prowadzi portfolio dokumentujące jego działania i właściwie archiwizuje swoją pracę, – dokonuje podsumowania i samoceny.		
--	--------------------------	--	--	-------------------------------	--	---	---	--	--

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Demokratyczne państwo prawa Liczba godzin: 1									
4.3	Uczeń: (P) IV.3) korzystając z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, wyjaśnia podstawowe wartości i zasady demokratycznego państwa prawa oraz analizuje je i wyraża opinię o ich wpływie na codzienne życie obywateli; porównuje demokrację większościową i konstytucyjną	demokratyczne państwo prawa zasady demokratycznego państwa prawa <i>w Konstytucji RP</i> demokracja większościowa a demokracja konstytucyjna demokracja pośrednia i demokracja bezpośrednia formy demokracji bezpośredniej	– korzystając z <i>Konstytucji RP</i> , identyfikuje <u>co najmniej dwie główne zasady</u> demokratycznego państwa prawa; wyjaśnia, w jaki sposób wymienione zasady wpływają na codzienne życie obywateli, – w prosty sposób wyjaśnia znaczenie terminu <i>demokratyczne państwo prawa</i> i ocenia, jaką rolę odgrywają w takim państwie sądy (podaje <u>jeden przykład</u>), – zna terminy <i>demokracja większościowa</i> i <i>demokracja konstytucyjna</i> , – wykorzystując źródła internetowe	– korzystając z <i>Konstytucji RP</i> , wyjaśnia w prosty sposób znaczenie <u>co najmniej trzech zasad</u> demokratycznego państwa prawa; – wskazuje, w jaki sposób zdefiniowane zasady wpływają na codzienne życie obywateli, – wyjaśnia znaczenie terminu <i>demokratyczne państwo prawa</i> i ocenia, jaką rolę odgrywają w takim państwie sądy (podaje <u>dwa przykłady</u>), – definiuje terminy <i>demokracja większościowa</i> i <i>demokracja konstytucyjna</i> ,	– korzystając z <i>Konstytucji RP</i> , wyjaśnia znaczenie <u>co najmniej czterech zasad</u> demokratycznego państwa; – omawia, w jaki sposób zdefiniowane zasady wpływają na codzienne życie obywateli, – definiuje termin <i>demokratyczne państwo prawa</i> i ocenia, jakie znaczenie ma działalność sądów dla prawidłowego funkcjonowania takiego państwa, – definiuje terminy <i>demokracja większościowa</i> i <i>demokracja konstytucyjna</i> oraz porównuje te pojęcia, wskazując	– korzystając z <i>Konstytucji RP</i> , wyjaśnia znaczenie <u>co najmniej sześciu zasad</u> demokratycznego państwa prawa; – formułuje opinię na temat tego, w jaki sposób te zasady wpływają na codzienne życie obywateli, – analizuje termin <i>demokratyczne państwo prawa</i> i ocenia, jakie znaczenie ma działalność sądów dla prawidłowego funkcjonowania takiego państwa, – wyjaśnia, dlaczego w demokratycznym państwie prawa sądy i trybunały tworzą władzę niezależną od innych władz,	– na podstawie <i>Konstytucji RP</i> analizuje <u>co najmniej siedem zasad</u> demokratycznego państwa prawa; – formułuje opinię na temat tego, w jaki sposób te zasady wpływają na codzienne życie obywateli, – analizuje termin <i>demokratyczne państwo prawa</i> , w tym przedstawia związki między demokracją a rządami prawa, – ocenia, jakie znaczenie ma niezależna od pozostałych władz działalność sądów i trybunałów dla prawidłowego funkcjonowania demokratycznego państwa prawa, – porównuje terminy <i>demokracja</i>	praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja RP</i>) praca z tekstem podręcznika autorefleksja wypowiedź argumentacyjna wyszukiwanie informacji w internecie pytania podsumowujące	zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania metapoznawcze / samoocena pytania sprawdzające / samoocena

			(lub inne), wyszukuje informacje na temat <u>wybranego referendum</u> ogólnokrajowego, które odbyło się po 1989 r. – wskazuje sprawę, która była wówczas rozstrzygana, frekwencję i wynik głosowania; ocenia też skutek referendum.	– odwołując się do zasad ustroju Polski, odróżnia demokrację pośrednią od demokracji bezpośredniej, – wykorzystując źródła internetowe (lub inne), wyszukuje informacje na temat <u>dwóch wybranych referendum</u> ogólnokrajowych, które odbyły się po 1989 r.; wskazuje sprawę, które były wówczas rozstrzygane, frekwencję i wyniki głosowań; ocenia też skutki tych referendum.	różnice między ich zakresami znaczeniowymi, – odwołując się do zasad ustroju Polski, wskazuje przykłady funkcjonowania w praktyce demokracji pośredniej i demokracji bezpośredniej, – wykorzystując źródła internetowe (lub inne), wyszukuje informacje na temat <u>trzech wybranych referendum</u> ogólnokrajowych, które odbyły się po 1989 r.; wskazuje sprawę, które były wówczas rozstrzygane, frekwencję i wyniki głosowań; ocenia też skutki tych referendum.	– porównuje terminy <i>demokracja większościowa</i> i <i>demokracja konstytucyjna</i>, oceniając, który z rodzajów demokracji jest lepszy dla obywateli, i wskazując zagrożenia wynikające z funkcjonowania demokracji większościowej, – odwołując się do zasad ustroju Polski, analizuje przykłady funkcjonowania w praktyce demokracji pośredniej i demokracji bezpośredniej, – wykorzystując źródła internetowe (lub inne), wyszukuje informacje na temat <u>czterech referendum</u> ogólnokrajowych, które odbyły się po 1989 r. – wskazuje sprawę, które były wówczas rozstrzygane, frekwencję i wyniki głosowań; ocenia też skutki tych referendum.	większościowa i demokracja konstytucyjna; podaje przykłady zagrożeń, które wynikają z funkcjonowania demokracji większościowej, oraz ocenia, czy mogą one wystąpić również w demokracji konstytucyjnej, – odwołując się do ustroju Polski, ocenia funkcjonowanie w praktyce demokracji pośredniej i demokracji bezpośredniej – wskazuje na wady i zalety każdej z tych formuł demokratycznych, – wykorzystując źródła internetowe (lub inne), wyszukuje informacje na temat <u>czterech referendum</u> ogólnokrajowych, które odbyły się po 1989 r. – wskazuje sprawę, które były wówczas rozstrzygane, frekwencję i wyniki głosowań; ocenia także skutki tych referendum.		
--	--	--	--	---	---	--	---	--	--

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzający (dobry)	dopelniający (bardzo dobry)	wykraczający (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Zagrożenia dla demokracji Liczba godzin: 2									
4.4	Uczeń: (P) IV.4) identyfikuje i opisuje współczesne zagrożenia dla demokracji, wyjaśnia znaczenie inicjatyw, które im przeciwdziałają, oraz formułuje opinię o ich skuteczności (F) IV.1) wyjaśnia zjawisko populizmu, ocenia jego wpływ na demokrację i życie publiczne, formułuje opinię w tej sprawie i dyskutuje o niej	zagrożenia dla ustroju demokratycznego korupcja nepotyzm niski poziom aktywności obywateli dezinformacja metody przeciwdziałania zagrożeniom systemu demokratycznego populizm	– na podstawie materiałów źródłowych (tekst z podręcznika, wyniki badań społecznych) identyfikuje dwa współczesne zagrożenia dla systemu demokratycznego i wymienia sposoby przeciwdziałania tym zagrożeniom (zjawiskom), – potrafi wskazać przykład działania na rzecz aktywizacji społecznej, które doprowadziły do podniesienia poziomu aktywności obywatelskiej; – omawia na przykładach, jakie znaczenie ma	– na podstawie materiałów źródłowych (tekst z podręcznika, wyniki badań społecznych) identyfikuje trzy współczesne zagrożenia dla systemu demokratycznego i wymienia sposoby przeciwdziałania tym zagrożeniom (zjawiskom), – potrafi wskazać dwa przykłady działań na rzecz aktywizacji społecznej, które doprowadziły do podniesienia poziomu aktywności obywatelskiej; – omawia na przykładach, jakie	– na podstawie materiałów źródłowych (tekst z podręcznika, wyniki badań społecznych) identyfikuje i opisuje trzy współczesne zagrożenia dla systemu demokratycznego – wymienia sposoby przeciwdziałania tym zagrożeniom (zjawiskom) oraz ocenia ich skuteczność, – korzystając z wyników badań, formułuje opinię na temat stosunku Polaków do demokracji od początku lat 90. XX w. do współczesności;	– na podstawie materiałów źródłowych (tekst z podręcznika, wyniki badań społecznych) identyfikuje i opisuje cztery współczesne zagrożenia dla systemu demokratycznego i wymienia sposoby przeciwdziałania tym zagrożeniom (zjawiskom), a także formułuje opinię na temat ich skuteczności i ją uzasadnia, – korzystając z wyników badań, formułuje opinię na temat stosunku Polaków do demokracji od początku lat 90. do	– na podstawie materiałów źródłowych (tekst z podręcznika, wyniki badań społecznych) wymienia i opisuje pięć współczesnych zagrożeń dla systemu demokratycznego oraz dzieli je na wewnętrzne i zewnętrzne, – wymienia i ocenia sposoby przeciwdziałania zjawiskom zagrażającym demokracji, a także formułuje opinię na temat ich skuteczności i ją uzasadnia, – korzystając z wyników badań, formułuje opinię na temat stosunku Polaków do demokracji od początku lat 90. do współczesności;	analiza wyników badań wypowiedź argumentacyjna praca z tekstem podręcznika autorefleksja praca z tekstem źródłowym wyszukiwanie informacji w internecie pytania podsumowujące	pytania metapoznawcze / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania sprawdzające / samoocena

			na temat tego działania, – omawia na przykładzie, jakie znaczenie ma aktywność obywatelska dla prawidłowego funkcjonowania demokracji, – wymienia skutki rozpowszechniania fałszywych informacji, – potrafi wskazać <u>jedną zasadę</u>, której należy przestrzegać, aby ustrzec się przed wpływem fałszywych informacji (np. w internecie), oraz <u>wie, jak i kiedy ją stosować</u>, – rozpoznaje hasła populistyczne (np. przy lekturze materiałów z internetu) i rozumie, w jaki sposób mogą one wpływać na postawy obywateli.	aktywność obywatelska dla prawidłowego funkcjonowania demokracji, – potrafi wskazać <u>dwie zasady</u>, których należy przestrzegać, aby ustrzec się przed wpływem fałszywych informacji (np. w internecie), oraz <u>wie, jak i kiedy je stosować</u>, – rozpoznaje hasła populistyczne (np. przy lekturze materiałów z internetu) i rozumie, w jaki sposób populistyczny model uprawiania polityki może wpływać na demokrację oraz życie społeczne.	w uzasadnieniu wskazuje <u>jedną przyczynę</u> zmian nastrojów w społeczeństwie polskim ® – ocenia skuteczność działań na rzecz aktywizacji społecznej, które mają przyczyniać się do podniesienia poziomu aktywności obywatelskiej, i uzasadnia swoją opinię przez odniesienie do własnego doświadczenia lub doświadczenia innych osób ze swojego otoczenia, – wymienia metody walki z dezinformacją i <u>wie, jak je stosować</u>, – potrafi wskazać <u>trzy zasady</u>, których należy przestrzegać, aby ustrzec się przed wpływem fałszywych informacji (np. w internecie), oraz <u>wie, jak i kiedy je stosować</u>, – wyjaśnia zjawisko populizmu i <u>ocenia jego wpływ na życie</u>	współczesności; w uzasadnieniu wskazuje <u>dwie przyczyny</u> zmian nastrojów w społeczeństwie polskim ®, – ocenia skuteczność działań na rzecz aktywizacji obywatelskiej, które mają przyczyniać się do podniesienia poziomu aktywności obywatelskiej, i podejmuje takie działania w praktyce lub przedstawia przebieg takich przedsięwzięć, – formułuje opinię na temat skutków rozpowszechniania fałszywych informacji i ją uzasadnia, – wymienia i wyjaśnia metody walki z dezinformacją, <u>stosuje je w praktyce lub wie, jak i kiedy je stosować</u>, – wskazuje i omawia <u>trzy zasady</u>, których należy przestrzegać, aby ustrzec się przed wpływem fałszywych	w uzasadnieniu wskazuje <u>trzy przyczyny</u> zmian nastrojów w społeczeństwie polskim i je klasyfikuje ®, – ocenia skuteczność działań na rzecz aktywizacji obywatelskiej, które mają przyczyniać się do podniesienia poziomu aktywności obywatelskiej, i podejmuje takie działania w praktyce lub przedstawia przebieg takich przedsięwzięć, a także dokonuje analizy ich rezultatów i wyciąga wnioski z takiej ewaluacji, – formułuje opinię na temat skutków rozpowszechniania fałszywych informacji i w uzasadnieniu odnosi się <u>do wpływu fake newsów i manipulacji medialnych na funkcjonowanie społeczeństwa i państwa</u>, – analizuje metody walki z dezinformacją, <u>stosuje je w praktyce lub wie, jak i kiedy je</u>		
--	--	--	---	---	--	---	--	--	--

					polityczne i społeczne w państwie demokratycznym, – odnosząc się do <u>wybranego przykładu</u> współczesnego lub historycznego formułuje opinię na temat sposobu uprawiania polityki przez populistów.	informacji (np. w internecie), oraz <u>wie, jak i kiedy je stosować</u>, – wyjaśnia zjawisko populizmu i ocenia jego wpływ na życie publiczne i społeczne w państwie demokratycznym; formułuje opinię w tej sprawie i podejmuje dyskusję na ten temat na forum klasy, – odwołując się do <u>dwóch wybranych przykładów</u> współczesnych lub historycznych, formułuje opinię na temat sposobu uprawiania polityki przez populistów i ocenia skutki ich działań.	<u>zastosować</u>; – ocenia, czy walka z dezinformacją może zagrażać wolności słowa i niezależności mediów, – omawia i stosuje w praktyce cztery zasady, których należy przestrzegać, aby ustrzec się przed wpływem fałszywych informacji – wyjaśnia zjawisko populizmu i ocenia jego wpływ na życie publiczne i społeczne w demokratycznym państwie prawa – formułuje opinię w tej sprawie i podejmuje dyskusję na ten temat na forum klasy, przedstawiając argumenty i kontrargumenty, – odwołując się do <u>trzech wybranych przykładów</u> współczesnych lub historycznych, formułuje opinię o sposobie uprawiania polityki przez populistów i ocenia skutki ich działań.		
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Wybory demokratyczne Liczba godzin: 1									
4.5	Uczeń: (P) IV.5) wyjaśnia znaczenie wyborów w systemie demokratycznym; wskazuje główne zasady prawa wyborczego na przykładzie Polski i argumentuje na rzecz świadomego udziału w głosowaniu	funkcje wyborów zasady prawa wyborczego w Polsce czynne i bierne prawo wyborcze wybory większościowe i proporcjonalne świadomy udział w wyborach	– wyjaśnia cel wyborów w państwie demokratycznym, – ocenia, czy dane wybory można uznać za demokratyczne, i podaje <u>jeden argument</u> za taką oceną, – odnosząc się do przykładu Polski, wymienia podstawowe zasady prawa wyborczego; odróżnia czynne prawo wyborcze od prawa biernego, – ocenia skutki niskiej frekwencji w wyborach i podaje <u>dwa argumenty</u> na rzecz świadomego głosowania.	– formułuje opinię na temat celu wyborów w państwie demokratycznym i ją uzasadnia, – ocenia, kiedy wybory są demokratyczne, i podaje <u>dwa argumenty</u> , – odnosząc się do przykładu Polski, wymienia podstawowe zasady prawa wyborczego i je wyjaśnia; odróżnia czynne prawo wyborcze od prawa biernego, – ocenia skutki niskiej frekwencji w wyborach i podaje <u>trzy argumenty</u> na rzecz świadomego głosowania.	– ocenia, czy dane wybory są demokratyczne i uzasadnia swoje zdanie, – wyjaśnia, jakie jest znaczenie wyborów w systemie demokratycznym, i wymienia <u>dwie przykładowe</u> funkcje głosowania, – omawia zasady prawa wyborczego w Polsce; odróżnia czynne prawo wyborcze od biernego i wymienia progi wiekowe dla kandydatów w poszczególnych elekcjach, – wyjaśnia, co decyduje o tym, że głosowanie jest świadome, i formułuje argumenty na rzecz	– ocenia, czy dane wybory są demokratyczne, i uzasadnia swoje zdanie, – omawia <u>trzy przykładowe</u> funkcje wyborów w systemie demokratycznym, – omawia zasady prawa wyborczego w Polsce – porównuje czynne i bierne prawo wyborcze oraz wymienia progi wiekowe dla kandydatów w poszczególnych elekcjach, – rozważa możliwość obniżenia progu wiekowego dla czynnego prawa wyborczego w Polsce; formułuje	– ocenia, czy dane wybory są demokratyczne, i uzasadnia swoje zdanie, – omawia <u>cztery przykładowe</u> funkcje wyborów w systemie demokratycznym, – analizuje zasady prawa wyborczego w Polsce, w tym te dotyczące czynnego i biernego prawa wyborczego, – wymienia progi wiekowe dla kandydatów w poszczególnych wyborach i ocenia możliwość ich obniżenia, – rozważa możliwość obniżenia progu wiekowego dla czynnego prawa wyborczego w Polsce;	wyszukiwanie informacji w internecie praca w grupach projekt edukacyjny praca z tekstem podręcznika pytania podsumowujące	pytania metapoznawcze / samoocena obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska, rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania sprawdzające / samoocena

					świadomego głosowania w wyborach.	opinię w tej sprawie i ją uzasadnia za pomocą <u>dwóch argumentów</u> , – na przykładzie Polski ocenia system większościowy i proporcjonalny; w uzasadnieniu odnosi się do zalet i wad każdego z tych systemów ®, – omawia argumenty na rzecz świadomego głosowania w wyborach i wskazuje <u>działania, które może podjąć, aby zachęcić innych do udziału w wyborach</u> , – zbiera informacje (np. z internetu) dotyczące ostatnich wyborów i przeprowadza analizę ich wyników.	formułuje opinię w tej sprawie i ją uzasadnia <u>trzema argumentami</u> , a także odnosi się do kontrargumentów w dyskusji, – na przykładzie Polski ocenia system większościowy i proporcjonalny; w uzasadnieniu odnosi się do zalet i wad każdego z tych systemów ®, – analizuje argumenty na rzecz świadomego głosowania w wyborach i ocenia skuteczność <u>działań, które może podjąć, aby zachęcić innych zarówno do głosowania, jak i kandydowania w wyborach</u> , – zbiera informacje (np. z internetu) dotyczące ostatnich wyborów i je analizuje, <u>formułuje opinię na temat frekwencji i uzasadnia swoje zdanie</u> .		
	(PR) Projekt badawczy Kryteria oceny projektu: – adekwatności	Temat: Frekwencja wyborcza w Polsce po 1989 r. – przyczyny absencji oraz	– przy wsparciu nauczyciela lub zespołu definiuje problem i stawia pytania badawcze, – planuje	– przy wsparciu nauczyciela lub zespołu definiuje problem i stawia pytania badawcze, – planuje działania,	– w prosty sposób definiuje problem i stawia pytania badawcze, – planuje działania, w tym współtworzy	– definiuje problem i stawia pytania badawcze, – planuje działania (przy udziale metody SMART),	– definiuje problem, – stawia pytania badawcze, – planuje działania – (przy udziale metody	projekt badawczy	pytania metapoznawcze / samoocena ocena stopniem obserwacja / IZ od N, ocena

	działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania – współpracy w zespole – indywidualnego wkładu każdej osoby	zmiany poziomu udziału obywateli w wyborach	działania, – przeprowadza część działań.	w tym współtworzy harmonogram, – przeprowadza działania, – realizuje cel badawczy, – dokonuje ewaluacji.	harmonogram i współdecyduje o podziale zadań, – realizuje cel badawczy i przeprowadza zdecydowaną większość działań samodzielnie, – dokonuje ewaluacji, – przeprowadza cztery etapy projektu badawczego.	dokonuje podziału zadań, współtworzy harmonogram, uczestniczy w działaniach promocyjnych, – realizuje cel badawczy i przeprowadza działania, – podsumowuje projekt i dokonuje ewaluacji, – przeprowadza cztery etapy projektu badawczego, – prezentuje efekty swojej pracy.	SMART), dokonuje podziału zadań, tworzy harmonogram, organizuje działania promocyjne, – pozyskuje partnerów, – realizuje cel badawczy i przeprowadza zaplanowane przez siebie działania, – podsumowuje projekt i dokonuje ewaluacji, – w pełni realizuje cztery etapy projektu badawczego, – prezentuje efekty pracy swojej i zespołu na forum klasy.		koleżeńska, pytania sprawdzające / samoocena
--	--	--	---	---	---	---	--	--	--

ROZDZIAŁ V. Prawo i prawa człowieka

PYTANIE WIODĄCE: Jak demokracja i Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej chronią nasze prawa?

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia/Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopełniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Prawo i jego znaczenie Liczba godzin: 1									
5.1	Uczeń: (P) IV.6) opisuje cechy dobrego prawa i na przykładzie wybranych problemów prawnych wyjaśnia znaczenie najważniejszych dla młodzieży i młodych dorosłych instytucji prawa cywilnego i rodzinnego oraz odnajduje informacje o nieodpłatnej pomocy prawnej	prawo rodzaje prawa cechy dobrego prawa główne instytucje prawa cywilnego i rodzinnego nieodpłatna pomoc prawna	– wyjaśnia <u>na dwóch przykładach</u> znaczenie prawa w życiu społecznym i odnosi się do doświadczeń młodzieży dotyczących działania przepisów w praktyce, – wyjaśnia znaczenie terminu <i>prawo</i> – wymienia <u>dwie przykłady</u> klasyfikacji prawa ze względu na rodzaj regulowanych spraw, – identyfikuje <u>trzy</u> cechy dobrego	– wyjaśnia w prosty sposób znaczenie prawa w życiu społecznym i odnosi się do doświadczeń młodzieży dotyczących działania przepisów w praktyce, – wyjaśnia znaczenie terminu <i>prawo</i> – wymienia <u>trzy przykłady</u> klasyfikacji prawa ze względu na rodzaj regulowanych spraw, – wymienia i opisuje <u>pięć cech</u> dobrego prawa, a także – wymienia i w prosty sposób opisuje <u>cztery cechy</u> dobrego prawa,	– wyjaśnia znaczenie prawa w życiu społecznym i jego wpływ na sytuację młodzieży, i jego wpływ na sytuację dorosłych, – wyjaśnia termin <i>prawo</i> – omawia <u>trzy przykłady</u> klasyfikacji prawa ze względu na rodzaj regulowanych spraw, – wymienia i opisuje <u>pięć cech</u> dobrego prawa, a także – wyjaśnia, co <u>sprawa</u> , że system prawa jest przejrzysty dla obywateli,	– omawia znaczenie prawa w życiu społecznym i jego wpływ na sytuację młodzieży i młodych dorosłych, – omawia termin <i>prawo</i> i przedstawia <u>cztery przykłady</u> klasyfikacji prawa ze względu na rodzaj regulowanych spraw, – wymienia i opisuje <u>sześć cech</u> dobrego prawa, a także – wyjaśnia, co <u>sprawa</u> , że system prawa jest przejrzysty dla obywateli,	– analizuje znaczenie prawa w życiu społecznym i <u>ocenia jego wpływ na sytuację młodzieży i młodych dorosłych</u> , – omawia termin <i>prawo</i> i wymienia oraz opisuje <u>pięć przykładów</u> klasyfikacji prawa ze względu na rodzaj regulowanych spraw, – wymienia i analizuje <u>siedem cech</u> dobrego prawa; wyjaśnia, co <u>sprawa</u> , że system prawa jest przejrzysty dla	praca z tekstem podręcznika wypowiedź argumentacyjna praca z tekstem źródłowym [k.r.o; k.c.] wyszukiwanie informacji w internecie autorefleksja pytania podsumowujące	rutyny krytycznego myślenia / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem

			prawa i wyjaśnia w prosty sposób, co sprawia, że system prawa jest przejrzysty dla obywateli, – na podstawie materiału źródłowego z podręcznika wyjaśnia, jakie skutki wynikają z wad przyjętego prawa dla obywatela i urzędnika ®, – odnosząc się do przykładów z życia społecznego, wyjaśnia znaczenie pojęć (instytucji prawa): <i>osoba fizyczna, zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych, małżeństwo, władza rodzicielska</i>, – wymienia <u>po jednym przykładzie</u> działań, które może i których nie może podjąć młody człowiek (osoba fizyczna) przed ukończeniem osiemnastego roku życia, a także <u>potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce</u>, – wyjaśnia, na czym	a także wyjaśnia, co sprawia, że system prawa jest przejrzysty dla obywateli, – na podstawie materiału źródłowego z podręcznika wyjaśnia, jakie skutki wynikają z wad przyjętego prawa dla obywatela i urzędnika ®, – wyjaśnia w prosty sposób znaczenie pojęć (instytucji prawa): <i>osoba fizyczna, osoba prawna, zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych, sprzedaż, władza rodzicielska, małżeństwo</i>, – wymienia <u>po dwa przykłady</u> działań, które może i których nie może podjąć młody człowiek (osoba fizyczna) przed ukończeniem osiemnastego roku życia, a także <u>potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce</u>, – wyjaśnia, na czym polega władza rodzicielska,	– na podstawie materiału źródłowego z podręcznika wyjaśnia, jakie skutki wynikają z wad przyjętego prawa dla obywateli, urzędnika i przedsiębiorcy ®, – wyjaśnia znaczenie pojęć (instytucji prawa): <i>osoba fizyczna, osoba prawna, zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych, sprzedaż, własność, władza rodzicielska, małżeństwo</i> – i właściwie używa ich w swoich wypowiedziach, – rozróżnia rodzaje zdolności prawnej, – wymienia <u>po dwa przykłady</u> działań, które może i których nie może podjąć osoba fizyczna do ukończenia 13 roku życia oraz między 13 a 18 rokiem życia, a także <u>potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce</u>, – wyjaśnia, na czym	– na podstawie materiału źródłowego z podręcznika wyjaśnia, jakie skutki wynikają z wad przyjętego prawa dla obywatela, urzędnika i przedsiębiorcy; <u>formułuje opinię na temat tego, która z wad prawa jest najgroźniejsza, i uzasadnia swoje zdanie</u> ®, – wyjaśnia znaczenie pojęć (instytucji prawa): <i>osoba fizyczna, osoba prawna, zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych, sprzedaż, własność, władza rodzicielska, małżeństwo, alimenty</i> – i właściwie używa ich w swoich wypowiedziach, – rozróżnia rodzaje zdolności prawnej i każdy z nich omawia, – wymienia <u>po trzy przykłady</u> działań, które może i których nie może podjąć	obywateli, – analizuje, jakie skutki wynikają z wad przyjętego prawa dla obywatela, urzędnika i przedsiębiorcy; <u>formułuje opinię na temat tego, która z wad prawa jest najgroźniejsza, i uzasadnia swoje zdanie przynajmniej dwoma argumentami</u> ®, – wyjaśnia znaczenie pojęć (instytucji prawa): <i>osoba fizyczna, osoba prawna, zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych, ubezwłasnowolnienie, sprzedaż, własność, władza rodzicielska, małżeństwo, alimenty</i> – i właściwie używa ich w swoich wypowiedziach, – rozróżnia i omawia rodzaje zdolności prawnej i ubezwłasnowolnienia, – wymienia		
--	--	--	---	--	--	---	--	--	--

			polega władza rodzicielska, wymienia po dwa prawa i obowiązki, dziecka w rodzinie i potrafi zastosować swoją wiedzę w praktyce, – wymienia <u>po dwa przykłady</u> regulacji z zakresu prawa cywilnego i prawa rodzinnego, – przedstawia procedurę zawarcia małżeństwa w świetle polskiego prawa; wymienia warunki zawarcia małżeństwa i potrzebne do tego dokumenty, – wyszukuje informacje (np. w internecie), gdzie można uzyskać nieodpłatną pomoc prawną i skorzystać z nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w jego/jej gminie lub powiecie.	wymienia po dwa prawa i obowiązki, dziecka w rodzinie i potrafi zastosować swoją wiedzę w praktyce, – przedstawia procedurę zawarcia małżeństwa w świetle polskiego prawa; wymienia warunki zawarcia małżeństwa i potrzebne do tego dokumenty, – wyszukuje informację (np. w internecie) na temat nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w jego/jej gminie i powiecie; w prosty sposób omawia procedurę uzyskania pomocy prawnej.	polega władza rodzicielska i komu ona przysługuje; wymienia i omawia prawa oraz obowiązki dziecka w tym zakresie; potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce, – przedstawia procedurę zawarcia małżeństwa w świetle polskiego prawa; omawia warunki zawarcia małżeństwa i wymienia potrzebne do tego dokumenty, – wyszukuje informację (np. w internecie) na temat nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w jego/jej gminie i powiecie; omawia procedurę uzyskania pomocy prawnej i potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce.	osoba fizyczna do ukończenia 13 roku życia i między 13 a 18 rokiem życia, a także potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce, – wyjaśnia, na czym polega władza rodzicielska i komu ona przysługuje; wymienia i omawia prawa i obowiązki dziecka w rodzinie – rozpoznaje dotyczące ich zapisy w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym [k.r.o.] i potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce, – przedstawia procedurę zawarcia małżeństwa w świetle polskiego prawa; omawia warunki zawarcia małżeństwa i wymienia potrzebne do tego dokumenty; potrafi posługiwać się odpowiednimi przepisami prawa w tym zakresie i wyszukuje informacje na ten temat we właściwych źródłach,	i omawia <u>po trzy przykłady</u> działań, które może i których nie może podjąć osoba fizyczna do ukończenia 13 roku życia i między 13 a 18 rokiem życia; potrafi zastosować odpowiednie przepisy Kodeksu cywilnego podczas rozważania przykładów i stosuje swoją wiedzę z tego zakresu praktyce, – wyjaśnia, na czym polega władza rodzicielska i komu ona przysługuje; na podstawie tekstów źródłowych z podręcznika formułuje opinię na temat odpowiedzialności rodzicielskiej, popierając swoje zdanie trafnymi argumentami i odpowiadając na kontrargumenty w dyskusji ®, – omawia prawa i obowiązki dziecka w rodzinie – rozpoznaje i analizuje odpowiednie przepisy w Kodeksie rodzinnym	
--	--	--	--	---	--	--	--	--

						– wyszukuje i omawia informacje (np. w internecie) na temat nieopłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w jego/jej gminie i powiecie; analizuje procedurę uzyskania pomocy prawnej i potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce.	i opiekuńczym [k.r.o.] i potrafi zastosować swoją wiedzę w praktyce, – przedstawia procedurę zawarcia małżeństwa w świetle polskiego prawa; odróżnia prawo państwowe od prawa kanonicznego (kościelnego) @; omawia warunki zawarcia małżeństwa i wymienia niezbędne do tego dokumenty; rozważając przykłady z tego zakresu, posługuje się odpowiednimi przepisami Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego [k.r.o.], wyszukuje informacje i analizuje kazusy; ocenia sytuację prawną osób między 16 a 18 rokiem życia w kontekście możliwości zawarcia małżeństwa cywilnego, – wyszukuje (np. w internecie) i analizuje informacje, w tym akty prawne, dotyczące		
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

							nieopłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w jego/jej gminie, powiecie i województwie; analizuje procedurę uzyskania pomocy prawnej i potrafi zastosować swoją wiedzę w praktyce.		
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Nr lekcji	Wymagania szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Prawa człowieka Liczba godzin: 1									
5.2	Uczeń: (P) IV.7) identyfikuje podstawowe prawa człowieka i obywatela, wyjaśnia ich znaczenie w relacji obywatel–państwo; analizuje informacje i formułuje opinię w wybranej kontrowersyjnej sprawie dotyczącej praw człowieka	podstawowe prawa człowieka cechy praw człowieka generacje praw człowieka	– w prosty sposób wyjaśnia, czym są prawa człowieka i dlaczego są ważne, – identyfikuje <u>co najmniej dwie cechy</u> praw człowieka, – wymienia generacje praw człowieka i podaje <u>po trzy przykłady</u> praw należących do każdej z nich, – w tekście <i>Konstytucji RP</i> identyfikuje <u>dwa przykłady praw i wolności</u> człowieka oraz przyporządkowuje je do odpowiedniej generacji, – na podstawie materiału źródłowego (np. z podręcznika)	– wyjaśnia, czym są prawa człowieka i dlaczego są ważne, – wymienia <u>co najmniej trzy cechy</u> praw człowieka, – wymienia generacje praw człowieka i podaje <u>po cztery przykłady</u> praw należących do każdej z nich, – w tekście <i>Konstytucji RP</i> identyfikuje <u>trzy przykłady praw i wolności</u> człowieka, po czym przyporządkowuje je do odpowiedniej generacji, – na podstawie materiału źródłowego (z podręcznika) wyjaśnia, w jaki	– wyjaśnia, czym są prawa człowieka i dlaczego są ważne, – wymienia <u>cztery cechy</u> praw człowieka i szczegółowo omawia przynajmniej dwie z nich, – wymienia generacje praw człowieka, w tym <u>dzieli prawa pierwszej generacji na osobiste i polityczne oraz prawa drugiej generacji na ekonomiczne, socjalne i kulturalne</u> ; podaje <u>przykłady</u> praw z każdej <u>wymienionej kategorii i generacji</u> , – w tekście <i>Konstytucji RP</i>	– wyjaśnia, czym są prawa człowieka i dlaczego są ważne; <u>uzasadnia swoją opinię za pomocą przynajmniej jednego argumentu</u> , – wymienia <u>cztery cechy</u> praw człowieka, w tym szczegółowo omawia przynajmniej trzy z nich, – wymienia i analizuje generacje praw człowieka, w tym <u>dzieli prawa pierwszej generacji na osobiste i polityczne oraz prawa drugiej generacji na ekonomiczne, socjalne i kulturalne</u> ; podaje <u>przykłady</u> praw z każdej <u>wymienionej</u>	– analizuje, czym są prawa człowieka i dlaczego są ważne; <u>uzasadnia swoją opinię za pomocą przynajmniej dwóch argumentów</u> , – wymienia i szczegółowo omawia <u>cztery cechy</u> praw człowieka, – wymienia i analizuje generacje praw człowieka, w tym <u>dzieli prawa pierwszej generacji na osobiste i polityczne oraz prawa drugiej generacji na ekonomiczne, socjalne i kulturalne</u> ; podaje <u>przykłady</u> <u>praw z każdej kategorii i generacji</u> , – w tekście	praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja RP</i>) praca z tekstem podręcznika wypowiedź argumentacyjna praca z tekstem źródłowym wyszukiwanie informacji w internecie autorefleksja pytania podsumowujące	rutyny krytycznego myślenia / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem

			formułuje opinię w kontrowersyjnej sprawie dotyczącej praw człowieka i w prosty sposób uzasadnia swoje zdanie.	sposób prawa człowieka wpływają na relacje obywatel–państwo; w uzasadnieniu podaje co najmniej jeden przykład znany z mediów lub z własnego otoczenia społecznego, – na podstawie materiału źródłowego (np. z podręcznika) formułuje opinię w kontrowersyjnej sprawie dotyczącej praw człowieka i uzasadnia swoje zdanie.	identyfikuje <u>cztery przykłady</u> praw i wolności człowieka, a także <u>przyporządkowuje je do odpowiedniej generacji</u>, – na podstawie materiału źródłowego (z podręcznika) wyjaśnia, w jaki sposób prawa człowieka wpływają na relacje obywatel–państwo; w uzasadnieniu podaje co najmniej jeden przykład znany z mediów lub z własnego otoczenia społecznego, – na podstawie materiału źródłowego (np. z podręcznika) analizuje kontrowersyjną sprawę dotyczącą praw człowieka, po czym formułuje na jej temat opinię i uzasadnia swoje zdanie za pomocą przynajmniej jednego argumentu.	<u>kategorii i generacji</u>, – w tekście <i>Konstytucji RP</i> identyfikuje <u>sześć przykładów</u> praw i wolności człowieka, po czym przyporządkowuje je do odpowiedniej generacji, – na podstawie materiału źródłowego (z podręcznika) ocenia, w jaki sposób prawa człowieka wpływają na relacje obywatel–państwo, i uzasadnia swoje zdanie <u>za pomocą co najmniej dwóch argumentów</u>, – na podstawie materiału źródłowego (np. z podręcznika) analizuje kontrowersyjną sprawę dotyczącą praw człowieka, po czym formułuje na jej temat opinię i uzasadnia swoje zdanie za pomocą przynajmniej <u>dwóch argumentów</u>.	<i>Konstytucji RP</i> identyfikuje <u>osiem przykładów</u> praw i wolności człowieka, po czym przyporządkowuje je do odpowiedniej generacji; – odróżnia prawa człowieka od wolności, – na podstawie materiału źródłowego (z podręcznika) ocenia, w jaki sposób prawa człowieka wpływają na relacje obywatel–państwo i uzasadnia swoje zdanie <u>za pomocą co najmniej trzech argumentów</u>, – na podstawie materiału źródłowego (np. z podręcznika) analizuje kontrowersyjną sprawę dotyczącą praw człowieka, po czym formułuje na jej temat opinię i uzasadnia swoje zdanie za pomocą przynajmniej <u>trzech argumentów</u>.	
--	--	--	--	---	---	---	--	--

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Ochrona praw człowieka Liczba godzin: 1									
5.3	Uczeń: (P) IV.8) rozpoznaje przypadki łamania praw człowieka i obywatela, potrafi zgłosić ich naruszenie oraz wykorzystać inne sposoby ochrony tych praw, w tym przez kontakt z organami państwowymi i międzynarodowymi powołanymi w tym celu	przyczyny łamania praw i wolności człowieka formy łamania praw i wolności człowieka instytucje stojące na straży praw i wolności człowieka procedury zgłaszania naruszeń praw i wolności człowieka mechanizmy ochrony praw i wolności człowieka	– wymienia <u>trzy przyczyny</u> łamania praw i wolności człowieka oraz omawia jedną z nich, – rozpoznaje przypadki łamania praw człowieka i obywatela, w tym przy każdym z nich wskazuje formę naruszenia, – wymienia <u>trzy środki</u> ochrony praw i wolności człowieka oraz dzieli je na środki krajowe i międzynarodowe, – wyszukuje bieżące informacje (np. w internecie) na temat działalności Rzecznika Praw Obywatelskich i wymienia <u>przynajmniej jedną</u>	– wymienia cztery przyczyny łamania praw i wolności człowieka oraz omawia dwie z nich, – rozpoznaje przypadki łamania praw człowieka i obywatela, w tym przy każdym z nich wskazuje formę naruszenia i wyjaśnia, dlaczego do niego doszło, – wymienia <u>cztery</u> środki ochrony praw i wolności człowieka oraz dzieli je na środki krajowe i międzynarodowe, – wyszukuje informacje (np. w internecie) na temat działalności Rzecznika Praw Obywatelskich i wymienia	– wymienia cztery przyczyny łamania praw i wolności człowieka oraz <u>dzieli je na kategorie</u> (polityczne, prawne, kulturowe, ekonomiczne), – omawia <u>co najmniej trzy</u> przypadki łamania praw człowieka i obywatela, w tym każdorazowo wskazuje formę i przyczyny naruszenia oraz <u>ocenia, dlaczego do niego doszło</u> , – wymienia i omawia <u>cztery</u> środki ochrony praw i wolności człowieka oraz dzieli je na środki krajowe i międzynarodowe, – wyszukuje	– wymienia sześć przyczyn łamania praw i wolności człowieka oraz <u>dzieli je na kategorie</u> (polityczne, prawne, kulturowe, ekonomiczne), – analizuje <u>co najmniej cztery</u> przypadki łamania praw człowieka i obywatela; w tym każdorazowo wskazuje formę i przyczyny naruszenia oraz <u>ocenia, dlaczego do niego doszło</u> , – wymienia i omawia <u>pięć</u> <u>środków</u> ochrony praw i wolności człowieka oraz dzieli je na środki krajowe i międzynarodowe,	– <u>formułuje opinie na temat przyczyn konkretnych przypadków łamania praw i wolności człowieka oraz uzasadnia swoje zdanie</u> , – wymienia i analizuje <u>osiem przyczyn</u> łamania praw i wolności człowieka oraz dzieli je na kategorie (polityczne, prawne, kulturowe, ekonomiczne), – analizuje <u>co najmniej cztery</u> <u>współczesne</u> przypadki łamania praw człowieka i obywatela w państwach niedemokratycznych i demokratycznych, w tym <u>przedstawia przyczyny i formy</u>	wypowiedź argumentacyjna wyszukiwanie informacji w internecie praca z tekstem podręcznika studium przypadku autorefleksja pytania podsumowujące	pytania metapoznawcze / samoocena rutyny krytycznego myślenia / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem

			sprawę, którą RPO się zajmuje/zajmował, – na podstawie materiału źródłowego wskazuje konieczne elementy wniosku do Rzecznika Praw Obywatelskich i wie, jak może złożyć taki wniosek, – wyjaśnia w prosty sposób, na czym polega prawo do zaskarżenia, i wie, jak może złożyć odwołanie, – wskazuje funkcje Rzecznika Praw Dziecka i wie, w jaki sposób można się do niego zwrócić z wnioskiem o interwencję, – wymienia okoliczności, w których obywatel polski może złożyć skargę do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, i wyszukuje w internecie informacje na ten temat.	przynajmniej <u>dwie</u> sprawy, którymi RPO się zajmuje/zajmował, – na podstawie materiału źródłowego, z pomocą nauczyciela, sporządza wniosek do Rzecznika Praw Obywatelskich w wybranej sprawie i wie, jak może złożyć gotowe pismo, – wyjaśnia, na czym polega prawo do zaskarżenia, i wie, jak może złożyć odwołanie, – wymienia funkcje Rzecznika Praw Dziecka i wie, w jaki sposób można się do niego zwrócić z wnioskiem o interwencję, a także wyszukuje dwa przykłady podejmowanych przez RPD działań; – wymienia okoliczności, w których obywatel polski może złożyć skargę do Europejskiego Trybunału Praw	informacje (np. w internecie) na temat działalności Rzecznika Praw Obywatelskich oraz wymienia <u>co najmniej trzy</u> sprawy, którymi RPO się zajmuje/zajmował, – na podstawie materiału źródłowego dotyczącego wybranej sprawy sporządza poprawnie wniosek do Rzecznika Praw Obywatelskich i wie, jak może złożyć gotowe pismo, – wyjaśnia, na czym polega prawo do zaskarżenia, i wie, jak może złożyć odwołanie, a także określa specyfikę wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, – wymienia funkcje Rzecznika Praw Dziecka; wie, w jaki sposób można się do niego zwrócić z wnioskiem; omawia dwa przykłady problemów, którymi zajmuje się RPD,	– wyszukuje bieżące informacje (np. w internecie) na temat działalności Rzecznika Praw Obywatelskich oraz wymienia i omawia <u>co najmniej trzy</u> sprawy, którymi RPO się zajmuje/zajmował, – na podstawie materiału źródłowego dotyczącego wybranej sprawy sporządza poprawnie (pod względem formalnym i merytorycznym) wniosek do Rzecznika Praw Obywatelskich i wie, jak może złożyć gotowe pismo, – wyjaśnia, na czym polega prawo do zaskarżenia, i omawia procedurę złożenia odwołania, a także porównuje odwołanie i wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, – wymienia funkcje Rzecznika Praw Dziecka i wie, w jaki sposób można się do niego zwrócić	tych naruszeń, – wymienia i omawia <u>sześć środków</u> ochrony praw i wolności człowieka oraz dzieli je na środki krajowe i międzynarodowe, – wyszukuje bieżące informacje (np. w internecie) na temat działalności Rzecznika Praw Obywatelskich, a także omawia <u>co najmniej cztery</u> sprawy, którymi RPO się zajmuje/zajmował, – na podstawie materiału źródłowego dotyczącego wybranej sprawy sporządza poprawnie (pod względem formalnym i merytorycznym) wniosek do Rzecznika Praw Obywatelskich, a także zna procedurę złożenia wniosku i ocenia skuteczność tego instrumentu ochrony praw jednostki, – wyjaśnia, na czym		
--	--	--	--	---	--	--	---	--	--

				Człowieka i wyszukuje w internecie informacje na ten temat.	– przedstawia instrument ochrony wolności i praw, którym jest skarga do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, i wyjaśnia, kiedy i jak obywatel polski może złożyć taką skargę, – wyszukuje w internecie informacje na temat skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, która została uznana za zasadną, i przygotowuje krótką informację na jej temat.	z wnioskiem o interwencję oraz jakie działania może on podjąć; omawia dwa przykłady problemów, którymi zajmuje się RPD, – przedstawia instrument ochrony wolności i praw, którym jest skarga do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, wyjaśnia, kiedy i jak obywatel polski może złożyć taką skargę, – wyszukuje w internecie informacje na temat wybranej skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, która została uznana za zasadną, i dokonuje analizy tej sprawy.	polega prawo do zaskarżenia, i omawia procedurę złożenia odwołania, a także porównuje odwołanie i wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy; na podstawie materiału źródłowego (wzoru pisma) wskazuje niezbędne elementy odwołania, – analizuje funkcje i możliwości działania Rzecznika Praw Dziecka, w tym jego uprawnienia oraz przykłady rozwiązywanych przez RPD problemów. – analizuje instrument ochrony praw i wolności, jakim jest skarga do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, w tym ocenia skuteczność tego środka; wymienia oraz omawia okoliczności, w których obywatel Polski może złożyć tego typu skargę, – wyszukuje		
--	--	--	--	--	---	---	--	--	--

							w internecie informacje na temat co najmniej dwóch skarg do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, które zostały uznane za zasadne, i przygotowuje analizę wybranych spraw, – na podstawie materiału źródłowego (wzór pisma) sporządza skargę do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w wybranej sprawie i ocenia skuteczność tego środka ochrony praw i wolności ®.		
--	--	--	--	--	--	--	---	--	--

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Ochrona danych osobowych i dóbr osobistych (fakultatywny) Liczba godzin: 1									
5.4	Uczeń: (F) IV.5) wskazuje podstawowe sposoby ochrony własnych danych osobowych oraz wyjaśnia formy naruszania dóbr osobistych, szczególnie w Internecie; potrafi zgłosić naruszenie dóbr osobistych	dane osobowe dane wrażliwe oszustwa internetowe dobra osobiste RODO naruszenia danych osobowych i dóbr osobistych	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>dane osobowe</i> i <i>dane wrażliwe</i> , a także wymienia <u>po dwa przykłady</u> danych każdego rodzaju, – wskazuje informacje, na podstawie których można kogoś zidentyfikować, np. w internecie, i rozpoznaje, przypadki, w których podał/podała dane wrażliwe na stronie internetowej lub w aplikacji – rozważa zagrożenia z tym związane, – wie, co to jest RODO, i wymienia <u>po dwie zasady</u> bezpieczeństwa przechowywania danych i udostępniania	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>dane osobowe</i> i <i>dane wrażliwe</i> , a także wymienia <u>po trzy przykłady</u> danych każdego rodzaju, – wskazuje informacje, na podstawie których można kogoś zidentyfikować, np. w internecie, i rozpoznaje, przypadki, w których podał/podała dane wrażliwe na stronie internetowej lub w aplikacji – rozważa zagrożenia z tym związane i wymienia sposoby zminimalizowania tych zagrożeń, – wie, co to jest RODO, i wymienia <u>po trzy zasady</u> bezpieczeństwa	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>dane osobowe</i> i <i>dane wrażliwe</i> , a także wymienia <u>po cztery przykłady</u> danych każdego rodzaju, – wyjaśnia, jakie informacje pozwoliłyby go/ją zidentyfikować, – wskazuje informacje, na podstawie których można kogoś zidentyfikować, np. w internecie, i rozpoznaje, przypadki, w których podał/podała dane wrażliwe na stronie internetowej lub w aplikacji – rozważa zagrożenia z tym związane oraz wymienia i stosuje w praktyce sposoby	– definiuje terminy: <i>dane osobowe</i> i <i>dane wrażliwe</i> , a także wymienia <u>po pięć przykładów</u> danych każdego rodzaju, – wyjaśnia, jakie informacje pozwoliłyby go/ją zidentyfikować, – wymienia informacje, na podstawie których można kogoś zidentyfikować, np. w internecie, i analizuje, przypadki, w których podał/podała dane wrażliwe na stronie internetowej lub w aplikacji – rozważa zagrożenia z tym związane oraz wymienia i stosuje w praktyce sposoby minimalizowania	– wyjaśnia, czym są dane osobowe i dane wrażliwe i jakie mają znaczenie dla jednostki, oraz podaje po sześć przykładów danych każdego rodzaju, – wyjaśnia, jakie informacje pozwoliłyby go/ją zidentyfikować, – wymienia informacje, na podstawie których można kogoś zidentyfikować, np. w internecie, i analizuje, przypadki, w których podał/podała dane wrażliwe na stronie internetowej lub w aplikacji – rozważa zagrożenia z tym związane oraz wymienia i stosuje w praktyce	wyszukiwanie informacji w internecie praca z tekstem podręcznika studium przypadku autorefleksja wypowiedź argumentacyjna pytania podsumowujące	pytania metapoznawcze / samoocena rutyny krytycznego myślenia / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem pytania sprawdzające / samoocena

			danych (np. w internecie) – wskazane reguły <u>stosuje w praktyce</u>, – wymienia <u>dwa najczęstsze oszustwa internetowe</u> związane z ochroną danych osobowych i wyjaśnia, jak się przed nimi bronić, – wymienia <u>trzy przykłady</u> dóbr osobistych i identyfikuje przypadki ich naruszenia, – wymienia <u>dwa sposoby</u> postępowania w sytuacjach, w których dochodzi do naruszenia dóbr osobistych, – z pomocą nauczyciela przygotowuje zgłoszenie dotyczące naruszenia dóbr osobistych w wybranym przypadku.	<u>przechowywania</u> danych i udostępniania danych (np. w internecie) – wskazane reguły <u>stosuje w praktyce</u>, – wymienia <u>trzy najczęstsze oszustwa internetowe</u> związane z ochroną danych osobowych i wyjaśnia, jak się przed nimi bronić, – definiuje termin <i>dobra osobiste</i>, wymienia <u>cztery przykłady</u> takich dóbr oraz identyfikuje przypadki ich naruszenia, – wymienia <u>trzy sposoby</u> postępowania w sytuacjach, w których dochodzi do naruszenia dóbr osobistych, – przygotowuje zgłoszenie dotyczące naruszenia dóbr osobistych w wybranym przypadku i wie, co zrobić z przygotowanym pismem. .	<u>zminimalizowania</u> tych zagrożeń, – wie, co to jest RODO, i wymienia <u>po cztery zasady bezpieczeństwa</u> przechowywania danych i udostępniania danych (np. w internecie) – wskazane reguły <u>stosuje w praktyce</u>, – omawia <u>trzy najczęstsze oszustwa internetowe</u> związane z ochroną danych osobowych i wyjaśnia, jak się przed nimi bronić, – definiuje termin <i>dobra osobiste</i>, wymienia <u>pięć przykładów takich dóbr</u> i wyjaśnia, na czym polegają przypadki ich naruszeń, – omawia <u>trzy sposoby</u> postępowania w sytuacjach, w których dochodzi do naruszenia dóbr osobistych; – przygotowuje zgłoszenie dotyczące naruszenia dóbr	<u>tych zagrożeń</u>, – wie, co to jest RODO, i wymienia <u>po pięć zasad bezpieczeństwa</u> przechowywania danych i udostępniania danych (np. w internecie) – wskazane reguły <u>stosuje w praktyce</u>, – omawia <u>cztery najczęstsze oszustwa internetowe</u> związane z ochroną danych osobowych i wyjaśnia, jak się przed nimi bronić, – <u>wyjaśnia, czym są dobra osobiste</u>, wymienia <u>sześć przykładów takich dóbr</u> i wyjaśnia, na czym polegają przypadki ich naruszeń; – przedstawia <u>cztery sposoby</u> postępowania w sytuacjach, w których dochodzi do naruszenia dóbr osobistych, i ocenia skuteczność każdego z nich; – przygotowuje <u>zgłoszenie dotyczące</u>	<u>sposoby minimalizowania</u> tych zagrożeń, – wie, co to jest RODO, a także przedstawia i omawia <u>po pięć zasad bezpieczeństwa</u> przechowywania danych i udostępniania danych (np. w internecie) – wskazane reguły <u>stosuje w praktyce</u>, – analizuje mechanizm <u>czterech najczęstszych oszustw internetowych</u> związanych z ochroną danych osobowych i wyjaśnia, jak się przed nimi bronić przed tymi zagrożeniami – <u>dzieli się wiedzą na ten temat z innymi uczniami, np. na forum klasy</u>, – <u>wyjaśnia, czym są dobra osobiste</u>, podaje <u>osiem przykładów takich dóbr</u> i wyjaśnia, na czym polegają przypadki ich naruszeń,	
--	--	--	--	---	---	--	---	--

					osobistych w wybranym przypadku i wie, co zrobić z przygotowanym pismem.	naruszenia dóbr osobistych w wybranym przypadku i wie, co zrobić z przygotowanym pismem.	– przedstawia <u>cztery</u> sposoby postępowania w sytuacjach, w których dochodzi do naruszenia dóbr osobistych, i ocenia skuteczność każdego z nich; – przygotowuje zgłoszenie dotyczące naruszenia dóbr osobistych w wybranym przypadku i wie, co zrobić z przygotowanym pismem.		
--	--	--	--	--	--	--	---	--	--

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzający (dobry)	dopelniający (bardzo dobry)	wykraczający (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Formy zatrudnienia Liczba godzin: 2									
5.5	Uczeń: (P) IV.9) rozróżnia pracę wykonywaną na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę),	stosunek pracy (umowa o pracę) umowa o dzieło i umowa zlecenia (umowy cywilnoprawne)	– identyfikuje różne formy zatrudnienia i odróżnia zatrudnienie na umowę o pracę od innych form, – wymienia cele i po dwie cechy	– wymienia różne formy zatrudnienia i odróżnia zatrudnienie na umowę o pracę od innych form, – wymienia cele i po trzy cechy	– wymienia różne formy zatrudnienia i porównuje umowę o pracę z umową o dzieło i umową zlecenia, – wymienia cele i omawia po trzy	– wyjaśnia, po co nam praca, i omawia różne formy zatrudnienia, w tym porównuje umowę o pracę z umową o dzieło, umową zlecenia i umową dotyczącą	– wyjaśnia, po co nam praca, i omawia różne formy zatrudnienia, w tym porównuje umowę o pracę z umową o dzieło, umową zlecenia i umową dotyczącą	praca z tekstem podręcznika praca z tekstem źródłowym (k.p.) praca z tekstem źródłowym (Konstytucja RP)	pytania metapoznawcze / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena

pracę wykonywaną na podstawie innego stosunku prawnego stanowiącego podstawę świadczenia pracy lub usług (umowy cywilnoprawne), wolontariat, staż i praktyki, a także identyfikuje prawa i obowiązki osoby związanej takimi umowami oraz sposoby ochrony tych praw, w tym za pośrednictwem związków zawodowych	umowa o wolontariat staże i praktyki prawa i obowiązki pracownika i pracodawcy sposoby ochrony praw pracowniczych związki zawodowe	charakterystyczne umowy zlecenia i umowy o dzieło, – na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika) wymienia rodzaje umów o pracę i <u>co najmniej cztery</u> ich najważniejsze elementy, – na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika lub Kodeksu pracy) odróżnia prawa od obowiązków pracownika oraz identyfikuje <u>po dwa</u> przykłady tych praw i obowiązków, – na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika; aktów prawnych; przykładowych umów) identyfikuje <u>po jednym</u> przykładzie praw i obowiązków osób związanych umową zlecenia, umową o dzieło (umowami cywilnoprawnymi) oraz umowami dotyczącymi wolontariatu, stażu	charakterystyczne umowy zlecenia i umowy o dzieło, – na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika) wymienia rodzaje umów o pracę i <u>co najmniej pięć</u> ich najważniejszych elementów, – na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika lub Kodeksu pracy) odróżnia prawa od obowiązków pracownika oraz identyfikuje <u>po trzy</u> przykłady tych praw i obowiązków, – wymienia swoje prawa dotyczące rozwiązania umowy o pracę, – na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika, aktów prawnych czy przykładowych umów) identyfikuje <u>po dwa</u> przykłady praw i obowiązków osób związanych umową	cechy charakterystyczne umowy zlecenia i umowy o dzieło, a także podaje przykłady umów każdego rodzaju, – na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika) wymienia rodzaje umów o pracę i omawia <u>sześć</u> ich najważniejszych elementów, – na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika lub Kodeksu pracy) odróżnia prawa od obowiązków pracownika oraz omawia <u>po cztery</u> przykłady tych praw i obowiązków, – na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika, aktów prawnych, przykładowych umów) wymienia <u>po trzy</u> przykłady praw i obowiązków osób związanych umową zlecenia, umową o dzieło (umowami	wolontariatu, – omawia cele i wskazuje <u>po trzy</u> cechy charakterystyczne umowy zlecenia i umowy o dzieło, a także podaje przykłady umów każdego rodzaju, – omawia rodzaje umów o pracę i <u>analizuje sześć</u> ich najważniejszych elementów takich porozumień, – odnosząc się do opisu przypadku, wypełnia poprawnie formularz jednej z omawianych na zajęciach umów, np. umowy o pracę, umowy zlecenia lub umowy o dzieło, – na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika lub Kodeksu pracy) odróżnia prawa od obowiązków pracownika oraz omawia <u>po pięć</u> przykładów tych praw i obowiązków, – na podstawie	wolontariatu, stażu lub praktyki, – <u>analizuje cele</u> i wskazuje <u>po trzy</u> cechy charakterystyczne umowy zlecenia i umowy o dzieło, a także podaje przykłady umów każdego rodzaju, – porównuje rodzaje umów o pracę i <u>analizuje sześć</u> najważniejszych elementów takich porozumień, – odnosząc się do opisu przypadku, wypełnia poprawnie formularz dwóch z omawianych na zajęciach umów, np. umowy o pracę, umowy zlecenia lub umowy o dzieło, – na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika lub Kodeksu pracy) odróżnia prawa od obowiązków pracownika oraz omawia <u>po sześć</u> przykładów tych praw i obowiązków,	studium przypadku wyszukiwanie informacji w internecie autorefleksja pytania podsumowujące	stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania sprawdzające / samoocena
--	--	--	---	---	---	--	---	--

			i praktyki, – rozumie pojęcie mobbingu i na podstawie Kodeksu pracy podaje uprawnienia, jakie przysługują pracownikowi, który doświadczył mobbingu w miejscu pracy ®, – na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika lub Kodeksu pracy) wskazuje <u>po trzy przykłady</u> praw i obowiązków pracodawcy ®, – wyszukuje informacje (np. w podręczniku lub internecie) dotyczące <u>co najmniej dwóch</u> sposobów rozwiązania umowy o pracę ®, a także wskazuje prawa pracownika dotyczące okresów wypowiedzenia, – wymienia <u>co najmniej dwa</u> sposoby obrony praw pracowniczych oraz identyfikuje rolę związków	zlecenia, umową o dzieło (umowami cywilnoprawnymi) oraz umowami dotyczącymi wolontariatu, stażu i praktyki, – wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>mobbing</i> i na podstawie Kodeksu pracy podaje uprawnienia, jakie przysługują pracownikowi, który doświadczył mobbingu w miejscu pracy ®, – na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika lub Kodeksu pracy) wskazuje <u>po cztery</u> przykłady praw i obowiązków pracodawcy ®, – wymienia <u>co najmniej trzy</u> sposoby rozwiązania umowy o pracę ® i wyszukuje informacje (np. w podręczniku lub internecie) dotyczące praw pracownika w zakresie wypowiedzenia, – wymienia <u>co</u>	cywilnoprawnymi) oraz umowami dotyczącymi wolontariatu, stażu i praktyki, – wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>mobbing</i> i na podstawie Kodeksu pracy podaje uprawnienia, jakie przysługują pracownikowi, który doświadczył mobbingu w miejscu pracy, oraz obowiązki pracodawcy w tym zakresie ®, – na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika lub Kodeksu pracy) krótko omawia <u>po pięć</u> przykładów praw i obowiązków pracodawcy, – wymienia <u>co najmniej cztery</u> sposoby rozwiązania umowy o pracę ® i wyszukuje informacje (np. w podręczniku lub internecie) dotyczące praw pracownika w zakresie	materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika; aktów prawnych; przykładowych umów) omawia <u>po trzy</u> przykłady praw i obowiązków osób związanych umową zlecenia, umową o dzieło (umowami cywilnoprawnymi) oraz umowami dotyczącymi wolontariatu, stażu i praktyki, – wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>mobbing</i> i na podstawie Kodeksu pracy omawia uprawnienia, jakie przysługują pracownikowi, który doświadczył mobbingu w miejscu pracy, oraz obowiązki pracodawcy w tym zakresie ®, – na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika lub Kodeksu pracy) omawia <u>po sześć</u> przykładów ® praw i obowiązków	– na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika; aktów prawnych; przykładowych umów) analizuje <u>po trzy</u> przykłady praw i obowiązków osób związanych umową zlecenia, umową o dzieło (umowami cywilnoprawnymi) oraz umowami dotyczącymi wolontariatu, stażu i praktyki, – wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>mobbing</i> i na podstawie Kodeksu pracy analizuje uprawnienia, jakie przysługują pracownikowi, który doświadczył mobbingu w miejscu pracy, oraz obowiązki pracodawcy w tym zakresie ®, – na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika lub Kodeksu pracy) analizuje <u>po sześć</u> przykładów		
--	--	--	---	--	---	--	--	--	--

			zawodowych w tym zakresie, – wyjaśnia, czym są staż i praktyka i jaka jest ich rola w procesie nabywania umiejętności zawodowych.	<u>najmniej trzy</u> sposoby obrony praw pracowniczych oraz omawia rolę związków zawodowych w tym zakresie, – wyjaśnia, czym są staż i praktyka i jaka jest ich rola w procesie nabywania umiejętności zawodowych, oraz wymienia <u>po jednej</u> korzyści wynikającej z tych form.	wypowiedzenia, – omawia <u>co najmniej trzy sposoby</u> obrony praw pracowniczych, w tym rolę związków zawodowych w tym zakresie, – odróżnia staż od praktyki i przedstawia ich rolę w procesie nabywania umiejętności zawodowych oraz wymienia <u>po trzy warunki</u> odbywania stażu i praktyki oraz <u>po dwie</u> korzyści wynikające z tych form.	pracodawcy, – wymienia <u>pięć</u> sposobów rozwiązania umowy o pracę i na podstawie materiałów źródłowych (np. w podręczniku lub internecie) <u>analizuje informacje</u> dotyczące praw pracownika w zakresie wypowiedzenia, – omawia <u>co najmniej trzy</u> sposoby obrony praw pracowniczych, w tym rolę związków zawodowych w tym zakresie, – odróżnia staż od praktyki i przedstawia ich rolę w procesie nabywania umiejętności zawodowych oraz wymienia <u>po cztery</u> warunki odbywania stażu i praktyki oraz <u>po trzy</u> korzyści wynikające z tych form.	obowiązków i praw pracodawcy, – omawia <u>pięć</u> sposobów rozwiązania umowy o pracę ® i na podstawie materiałów źródłowych (np. w podręczniku lub internecie) <u>analizuje informacje</u> dotyczące praw pracownika w zakresie wypowiedzenia, – analizuje <u>co najmniej cztery sposoby</u> obrony przed łamaniem praw pracowniczych, w tym rolę i zadania związków zawodowych w tym zakresie, – porównuje staż i praktyki, w tym ich znaczenie w procesie nabywania umiejętności zawodowych, oraz wymienia <u>po pięć</u> warunków odbywania stażu i praktyki oraz <u>po trzy</u> korzyści wynikające z tych form.		
--	--	--	---	---	---	---	---	--	--

ROZDZIAŁ VI. Organy władzy w RP

PYTANIE WIODĄCE: Jak działa państwo?

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Sejm i Senat Liczba godzin: 1									
6.1	Uczeń: (P) V.2) opisuje najważniejsze kompetencje i strukturę władzy ustawodawczej w Rzeczypospolitej Polskiej; analizuje porządek dzienny wybranego posiedzenia Sejmu i Senatu; wyszukuje informacje o wybranym parlamentarzystcie ze swojego okręgu i jego aktywności politycznej	struktura władzy ustawodawczej kompetencje (funkcje) Sejmu i Senatu rola Senatu organy Sejmu i Senatu Zgromadzenie Narodowe prace Sejmu informacja publiczna komisje stałe, nadzwyczajne i śledcze	– rozumie strukturę władzy ustawodawczej w Polsce i wyjaśnia, na czym polega dwuizbowość, – w <i>Konstytucji RP</i> wyszukuje <u>po trzy przykłady</u> kompetencji Sejmu i Senatu oraz określa, jakie funkcje pozwalają one realizować (ustawodawczą, kontrolną czy kreacyjną), – rozumie, na czym polega prawo obywateli do informacji publicznej, oraz	– wymienia organy, które tworzą w Polsce władzę ustawodawczą, i wyjaśnia, na czym polega dwuizbowość, – w <i>Konstytucji RP</i> wyszukuje <u>po cztery przykłady kompetencji</u> Sejmu i Senatu oraz określa, jakie funkcje pozwalają one realizować (ustawodawczą, kontrolną czy kreacyjną), – rozumie, na czym polega prawo obywateli do informacji	– wyjaśnia, na czym polega dwuizbowość, i opisuje strukturę władzy ustawodawczej w Polsce, – w <i>Konstytucji RP</i> wyszukuje <u>po cztery przykłady kompetencji</u> Sejmu i Senatu oraz określa, jakie funkcje pozwalają one realizować (ustawodawczą, kontrolną czy kreacyjną), a także omawia po <u>dwa wybrane uprawnienia</u> , – na <u>dwóch</u>	– wyjaśnia, na czym polega dwuizbowość, i analizuje strukturę władzy ustawodawczej w Polsce, a także wskazuje argumenty za funkcjonowaniem wyższej izby parlamentu, – w <i>Konstytucji RP</i> wyszukuje <u>po pięć przykładów kompetencji</u> Sejmu i Senatu oraz określa, jakie funkcje pozwalają one realizować (ustawodawczą, kontrolną czy kreacyjną), a także omawia po <u>trzy</u>	– wyjaśnia, na czym polega dwuizbowość, i analizuje strukturę władzy ustawodawczej w Polsce, a także wskazuje argumenty za funkcjonowaniem wyższej izby parlamentu i przeciwnie, – w <i>Konstytucji RP</i> wyszukuje <u>po sześć przykładów kompetencji</u> Sejmu i Senatu oraz określa, jakie funkcje pozwalają one realizować (ustawodawczą, kontrolną czy kreacyjną), a także	praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja RP</i>) praca z tekstem podręcznika wypowiedź argumentacyjna wyszukiwanie informacji w internecie pytania podsumowujące	pytania metapoznawcze / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania sprawdzające / samoocena

		działalność posłów	wymienia <u>jeden przykład</u> wykorzystania tego prawa w odniesieniu do władzy ustawodawczej, – wykorzystując źródła internetowe (strony Sejmu), wyszukuje informacje na temat bieżącej działalności Sejmu i aktywności politycznej wybranego posła – podaje <u>po jednym przykładzie</u> działalności sejmowej i aktywności poselskiej.	publicznej, oraz wymienia <u>dwa przykłady</u> wykorzystania tego prawa w odniesieniu do władzy ustawodawczej – potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce, – wykorzystując źródła internetowe (strony Sejmu), wyszukuje informacje na temat bieżącej działalności Sejmu i aktywności politycznej (pracy) wybranego posła – podaje <u>po dwa przykłady</u> działalności sejmowej i aktywności poselskiej.	<u>przykładach</u> analizuje organizację pracy Sejmu i Senatu @, – wyjaśnia, na czym polega prawo obywateli do informacji publicznej, oraz wymienia <u>trzy przykłady</u> wykorzystania tego prawa w odniesieniu do władzy ustawodawczej – potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce, – wykorzystując źródła internetowe (strony Sejmu), wyszukuje informacje na temat porządku dziennego posiedzenia Sejmu i wskazuje przykłady omawianych spraw i przeprowadzonych głosowań (w tym przedstawia ich wyniki), – wykorzystując źródła internetowe (strony Sejmu i Senatu), wyszukuje i analizuje <u>informacje na temat aktywności politycznej wybranego posła</u> –	<u>wybrane uprawnienia</u> , – na <u>dwóch przykładach</u> analizuje organizację pracy Sejmu i Senatu oraz posłów i senatorów, wykorzystując materiały internetowe @, – odróżnia Sejm i Senat od Zgromadzenia Narodowego, podaje różnice między tymi organami @, – wyjaśnia, na czym polega prawo obywateli do informacji publicznej, oraz wymienia <u>cztery przykłady</u> wykorzystania tego prawa w odniesieniu do władzy ustawodawczej – potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce, – wykorzystując źródła internetowe (strony Sejmu), wyszukuje informacje na temat porządku dziennego posiedzenia Sejmu i omawia poruszone w jego trakcie	omawia po <u>cztery wybrane uprawnienia</u> , – odróżnia Sejm i Senat od Zgromadzenia Narodowego; analizuje <u>dwie kompetencje</u> Zgromadzenia Narodowego @, – na <u>przykładach</u> porównuje strukturę, organizację pracy Sejmu i Senatu oraz analizuje organizację pracy posłów i posłanek; wykorzystuje materiały internetowe @, – wyjaśnia, na czym polega prawo obywateli do informacji publicznej, oraz wymienia <u>pięć przykładów</u> wykorzystania tego prawa w odniesieniu do władzy ustawodawczej – potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce, – wykorzystując źródła internetowe (strony Sejmu), wyszukuje informacje na temat		
--	--	--------------------	--	---	--	---	---	--	--

					podaje po trzy przykłady działalności sejmowej i aktywności poselskiej.	sprawy oraz przeprowadzone głosowania i ich wyniki, – wykorzystując źródła internetowe (strony Sejmu i Senatu), wyszukuje i analizuje informacje na temat aktywności politycznej wybranego posła; podaje cztery przykłady działalności sejmowej i aktywności poselskiej.	porządku dziennego posiedzenia Sejmu i analizuje poruszone w jego trakcie sprawy oraz przeprowadzone głosowania i ich wyniki, – wykorzystując źródła internetowe (strony Sejmu i Senatu), wyszukuje i porównuje informacje na temat aktywności politycznej grupy posłów ze swojego okręgu wyborczego – ocenia, czy ich praca jest zgodna z oczekiwaniami wyborców (ucznia), – wykorzystując stronę internetową Sejmu, analizuje prace wybranej komisji bieżącej kadencji – uwzględnia skład osobowy komisji, omawiane przez nią sprawy i ich znaczenie w kontekście sytuacji ucznia/uczennicy jako obywatela/obywatelki ®.		
--	--	--	--	--	--	--	---	--	--

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Proces legislacyjny Liczba godzin: 1									
6.2	Uczeń: (P) V.1) na przykładzie wybranej ustawy przedstawia przebieg procesu legislacyjnego w Polsce; wyjaśnia możliwe konwencjonalne i nie konwencjonalne formy zaangażowania obywatela w proces stanowienia prawa oraz w miarę możliwości z nich korzysta	inicjatywa ustawodawcza przebieg procesu stanowienia prawa w Polsce (etapy procesu ustawodawczego) wpływ obywateli na proces stanowienia prawa	– korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, na przykładzie prac nad uchwaloną ustawą śledzi przebieg procesu ustawodawczego i wymienia <u>cztery jego elementy/etapy</u> – korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, wyszukuje informacje na temat ustawy uchwalonej w obecnej kadencji Sejmu lub w kadencji poprzedniej – wskazuje, kto był jej pomysłodawcą, – wyszukuje przykład „projektu obywatelskiego” ustawy i wymienia inną formę	– korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, na przykładzie prac nad uchwaloną ustawą śledzi przebieg procesu ustawodawczego i wymienia <u>pięć jego elementów/etapów</u> , – korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, wyszukuje informacje na temat ustawy uchwalonej w obecnej kadencji Sejmu lub w kadencji poprzedniej – wskazuje, kto był jej pomysłodawcą, jak długo trwał proces legislacyjny od ogłoszenia ustawy w Dzienniku Ustaw,	– korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, na przykładzie prac nad uchwaloną ustawą śledzi przebieg procesu ustawodawczego i wymienia <u>wszystkie jego elementy/etapy</u> , – korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, wyszukuje informacje na temat ustawy uchwalonej w obecnej kadencji Sejmu lub w kadencji poprzedniej – wskazuje, kto był jej pomysłodawcą, jak długo trwał proces legislacyjny od ogłoszenia projektu do ogłoszenia ustawy w Dzienniku Ustaw,	– korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, na przykładzie prac nad uchwaloną ustawą śledzi przebieg procesu ustawodawczego i omawia <u>wszystkie jego elementy/etapy</u> , – korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, wyszukuje informacje na temat ustawy uchwalonej w obecnej kadencji Sejmu lub w kadencji poprzedniej – wskazuje, kto był jej pomysłodawcą, jak długo trwał proces legislacyjny od ogłoszenia projektu do ogłoszenia ustawy w Dzienniku Ustaw, kto i kiedy	– korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, na przykładzie prac nad uchwaloną ustawą analizuje przebieg procesu ustawodawczego i tworzy schemat przedstawiający ścieżkę legislacyjną, uwzględniając <u>wszystkie jej elementy/etapy</u> , – korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, wyszukuje informacje na temat ustawy uchwalonej w obecnej kadencji Sejmu lub w kadencji poprzedniej – wskazuje, kto był jej pomysłodawcą, jak długo trwał proces legislacyjny od ogłoszenia ustawy	praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja RP</i>) praca z tekstem podręcznika wyszukiwanie informacji w internecie wypowiedź argumentacyjna działanie obywatelskie praca w grupach pytania podsumowujące	pytania metapoznawcze / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska pytania sprawdzające / samoocena

			zaangażowania obywatela w proces stanowienia prawa.	– wyszukuje dwa przykłady projektów ustaw, które są „projektami obywatelskimi”, i wymienia <u>inne</u> <u>dwie formy</u> zaangażowania obywatela w proces stanowienia prawa, – identyfikuje terminy: konsultacje projektów ustaw oraz referendum; wskazuje ich wady i zalety (<u>po jednej</u>).	Ustaw, kto i kiedy zgłosił poprawki i czy zostały one przyjęte, – na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika) wskazuje, w jaki sposób obywatele mogą złożyć projekt ustawy, oraz wyszukuje <u>dwa</u> <u>przykłady</u> „obywatelskich projektów” ustaw, – wyjaśnia, na czym polegają: konsultacje projektów ustaw, referendum, obywatelska presja, wskazuje ich wady i zalety (<u>po jednej</u>).	zgłosił poprawki i czy zostały one przyjęte – ponadto ocenia przebieg procesu legislacyjnego w tym konkretnym przypadku, – na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika) omawia, w jaki sposób obywatele mogą złożyć projekt ustawy, i wskazuje, które elementy procedury obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej sprawiają, że jest ona trudna do realizacji, – wyszukuje także <u>dwa przykłady</u> „obywatelskich projektów” ustaw, – wyjaśnia, na czym polegają: konsultacje projektów ustaw, referendum, presja obywatelska na ustawodawcę, protesty i demonstracje – wskazuje po jednej wadzie i zalecie tych form uczestnictwa obywateli w	w Dzienniku Ustaw, kto i kiedy zgłosił poprawki i czy zostały one przyjęte, jakie było stanowisko Rady Ministrów wobec ustawy, a jakie – stanowisko Prezydenta RP; ponadto ocenia przebieg procesu legislacyjnego w tym konkretnym przypadku, –przedstawia, w jaki sposób obywatele mogą złożyć projekt ustawy – wskazuje, które elementy obywatelskiej procedury inicjatywy ustawodawczej sprawiają, że jest ona trudna do realizacji, i uzasadnia swój wybór, – wyszukuje i omawia <u>trzy przykłady</u> „obywatelskich projektów” ustaw, a także omawia <u>trzy inne</u> <u>formy</u> zaangażowania obywateli w proces stanowienia prawa – <u>w miarę możliwości stosuje swoją wiedzę w praktyce,</u> – rozważa, z jakich powodów wiele projektów ustaw trafia do tzw. zamrażarki sejmowej, i uzasadnia		
--	--	--	---	--	---	---	--	--	--

						procesie legislacyjnym.	swoje zdanie na ten temat ®, – wyjaśnia, na czym polegają: konsultacje projektów ustaw, referendum, presja obywatelska na ustawodawcę, protesty i demonstracje – wskazuje po dwie wady i zalety tych form uczestnictwa obywateli w procesie legislacyjnym.		
	(DZO) Udział w symulacji obrad organów władz publicznych lub organizacji międzynarodowej Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania	Przeprowadźcie w klasie symulację procesu legislacyjnego.	– z pomocą nauczyciela określa cel symulacji, – wybiera organ, którego prace będzie odtwarzał – odgrywa przypisaną rolę lub w inny sposób bierze udział w symulacji.	– w prosty sposób określa cel symulacji, – wybiera organ, którego prace będzie odtwarzał, i przedmiot symulacji, – bierze udział w planowaniu symulacji, – prowadzi portfolio dokumentujące działanie.	– określa cel symulacji, – wybiera organ, którego prace będzie odtwarzał, i przedmiot symulacji, po czym uzasadnia wybór, – planuje symulację i przygotowuje się merytorycznie do udziału w tym przedsięwzięciu: zapoznaje się z działalnością i zasadami funkcjonowania danego organu, – prowadzi portfolio dokumentujące działanie, – dokonuje samooceny.	– określa cel symulacji i go uzasadnia, – wybiera organ, którego prace będzie odtwarzał, i przedmiot symulacji, po czym uzasadnia wybór – planuje symulację i przygotowuje się merytorycznie do udziału w tym przedsięwzięciu: zapoznaje się z działalnością i zasadami funkcjonowania danego organu oraz zbiera informacje na temat przedmiotu, którego dotyczyć będzie symulowany proces legislacyjny, – odgrywa przypisane role,	– określa cele symulacji i je uzasadnia, – wybiera organ, którego prace będzie odtwarzał, i przedmiot symulacji, po czym uzasadnia wybór, – planuje symulację i przygotowuje się merytorycznie do udziału w tym przedsięwzięciu: zapoznaje się z działalnością i zasadami funkcjonowania danego organu oraz zbiera informacje na temat przedmiotu, którego dotyczyć będzie symulowany proces legislacyjny, – przygotowuje scenariusz symulacji,	działanie obywatelskie	pytania metapoznawcze / samoocena ocena stopniem obserwacja / IZ od N, ocena koleżeńska, pytania sprawdzające / samoocena, IZ od N portfolio obywatelskie

						– realizuje plan symulacji, – dokonuje ewaluacji i samooceny, – prowadzi portfolio dokumentujące działanie.	– odgrywa przypisane role, – realizuje plan symulacji, – dokonuje ewaluacji i samooceny, – prowadzi portfolio dokumentujące działanie.		
--	--	--	--	--	--	---	---	--	--

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopełniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
			UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Prezydent RP									
Liczba godzin: 1									
6.3	Uczeń: (P) V.3) opisuje najważniejsze kompetencje i pozycję ustrojową Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz analizuje wybrane działania przez niego podejmowane, a także	kompetencje Prezydenta RP funkcje głowy państwa prerogatywy Prezydenta RP pozycja ustrojowa Prezydenta RP	– identyfikuje <u>cztery prerogatywy</u> Prezydenta RP i przyporządkowuje je do odpowiednich kategorii (dotyczących władzy ustawodawczej, wykonawczej czy sądowniczej albo funkcji kreacyjnej lub funkcji głowy państwa), – wymienia warunki, jakie należy spełnić,	– identyfikuje <u>sześć prerogatyw</u> Prezydenta RP i przyporządkowuje je do odpowiednich kategorii (dotyczących władzy ustawodawczej, wykonawczej czy sądowniczej albo funkcji kreacyjnej lub funkcji głowy państwa), – omawia warunki, jakie należy spełnić,	– wymienia <u>osiem prerogatyw</u> Prezydenta RP i przyporządkowuje je do odpowiednich kategorii (dotyczących władzy ustawodawczej, wykonawczej czy sądowniczej albo funkcji kreacyjnej lub funkcji głowy państwa), – omawia warunki, jakie należy spełnić,	– wymienia <u>dziesięć prerogatyw</u> Prezydenta RP i przyporządkowuje je do odpowiednich kategorii (dotyczących władzy ustawodawczej, wykonawczej czy sądowniczej albo funkcji kreacyjnej lub funkcji głowy państwa), – omawia warunki, jakie należy spełnić,	– analizuje <u>osiem prerogatyw</u> Prezydenta RP i przyporządkowuje je do odpowiednich kategorii (dotyczących władzy ustawodawczej, wykonawczej czy sądowniczej albo funkcji kreacyjnej lub funkcji głowy państwa), – omawia warunki, jakie należy spełnić,	praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja RP</i>) wyszukiwanie informacji w internecie praca z tekstem podręcznika wypowiedź argumentacyjna praca w grupach	pytania metapoznawcze / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena obserwacja (pracy

	formułuje opinię w ich sprawie i poddaje ją dyskusji		aby zostać Prezydentem RP (biernie prawo wyborcze) ®, – wyszukuje na oficjalnej stronie Prezydenta RP bieżące informacje na temat: wet prezydenckich, wizyt zagranicznych, działań Biura Bezpieczeństwa Narodowego – podaje po jednym <u>przykładzie każdej z wymienionych aktywności głowy państwa</u>, – formułuje opinię na temat prawa łaski i w prosty sposób ją uzasadnia.	aby zostać Prezydentem RP (biernie prawo wyborcze) ®, – wyszukuje na oficjalnej stronie Prezydenta RP bieżące informacje na temat: wet prezydenckich, wizyt zagranicznych, działań Biura Bezpieczeństwa Narodowego – podaje po dwa <u>przykłady każdej z wymienionych aktywności głowy państwa</u>, – wyjaśnia, jaką rolę odgrywa Prezydent RP w zakresie bezpieczeństwa państwa, i wyszukuje informacje na temat posiedzeń Biura Bezpieczeństwa Narodowego (jakie wydarzenie spowodowało zwołanie posiedzenia Biura Bezpieczeństwa Narodowego i kto w nim uczestniczył w obradach), – formułuje opinię na temat prawa łaski	aby zostać Prezydentem RP (biernie prawo wyborcze), i wyjaśnia, kiedy odbywa się druga tura wyborów prezydenckich ®, – wyszukuje na oficjalnej stronie Prezydenta RP bieżące informacje na temat wet prezydenckich i wniosków do Trybunału Konstytucyjnego – <u>analizuje dwa przykłady aktywności głowy państwa w procesie legislacyjnym</u> i podaje <u>uzasadnienie odmowy podpisania ustawy lub skierowania jej do TK</u>, – wyjaśnia, jaką rolę odgrywa Prezydent RP w zakresie bezpieczeństwa państwa, i wyszukuje informacje na temat posiedzeń Biura Bezpieczeństwa Narodowego (jakie wydarzenie spowodowało zwołanie	aby zostać Prezydentem RP (biernie prawo wyborcze), i analizuje zasady wyborów prezydenckich, w tym wyjaśnia, kiedy odbywa się druga tura wyborów prezydenckich ®, – wyszukuje na oficjalnej stronie Prezydenta RP bieżące informacje na temat wet prezydenckich i wniosków do Trybunału Konstytucyjnego; formułuje opinię na temat dwóch aktywności głowy państwa w procesie legislacyjnym oraz porównuje uzasadnienia dotyczące odmowy podpisania ustawy i skierowania jej do Trybunału Konstytucyjnego; <u>analizuje pojawiające się w mediach argumenty za zakwestionowanymi ustawami i przeciw nim</u>, – analizuje kompetencje	aby zostać Prezydentem RP (biernie prawo wyborcze), i analizuje zasady wyborów prezydenckich, w tym wyjaśnia, kiedy odbywa się druga tura wyborów prezydenckich ®, – wyszukuje na oficjalnej stronie Prezydenta RP bieżące informacje na temat wet prezydenckich i wniosków do Trybunału Konstytucyjnego; formułuje opinię na temat dwóch aktywności głowy państwa w procesie legislacyjnym oraz porównuje uzasadnienia dotyczące odmowy podpisania ustawy i skierowania jej do Trybunału Konstytucyjnego; <u>analizuje pojawiające się w mediach argumenty za zakwestionowanymi ustawami i przeciw nim</u>, – formułuje opinię na temat pozycji ustrojowej Prezydenta RP i ją uzasadnia,	dyskusja rozmowa na forum klasy pytania podsumowujące	zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska pytania sprawdzające / samoocena
--	--	--	---	--	--	---	--	--	--

				i ją uzasadnia <u>dwoma argumentami</u>.	posiedzenia Biura Bezpieczeństwa Narodowego i kto w nim uczestniczył w obradach), – formułuje opinię na temat prawa łaski, a także podaje <u>po dwa argumenty</u> za utrzymaniem tego prawa i przeciw niemu – zajmuje stanowisko w klasowej dyskusji na ten temat i je uzasadnia.	Prezydenta RP w zakresie bezpieczeństwa państwa i polityki zagranicznej; wyszukuje informacje na temat posiedzeń Biura Bezpieczeństwa Narodowego (cel posiedzenia i uczestnicy) oraz prezydenckiej polityki zagranicznej (np. miejsca i cele spotkań między-państwowych); – formułuje opinię na temat prawa łaski, a także podaje <u>po dwa argumenty</u> za utrzymaniem tego prawa i przeciw niemu – zajmuje stanowisko w klasowej dyskusji na ten temat i je uzasadnia.	– analizuje kompetencje Prezydenta RP w zakresie bezpieczeństwa państwa i polityki zagranicznej; wyszukuje informacje na temat posiedzeń Biura Bezpieczeństwa Narodowego (cel posiedzenia i uczestnicy) oraz prezydenckiej polityki zagranicznej (np. miejsca i cele spotkań między-państwowych); formułuje ocenę aktywności Prezydenta RP w obu dziedzinach, – formułuje opinię na temat prawa łaski, a także podaje <u>po dwa argumenty</u> za utrzymaniem tego prawa i przeciw niemu – zajmuje stanowisko w klasowej dyskusji na ten temat i je uzasadnia, a także odnosi się do kontrargumentów innych dyskutantów.		
--	--	--	--	---	---	---	---	--	--

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Rada Ministrów Liczba godzin: 1									
6.4	Uczeń: (P) V.4) opisuje kompetencje Rady Ministrów oraz rolę służby cywilnej; analizuje bieżące działania wybranego ministerstwa oraz formułuje opinię w ich sprawie i poddaje ją dyskusji	kompetencje Rady Ministrów ministrowie i ministerstwa odpowiedzialność polityczna, odpowiedzialność konstytucyjna wojewoda administracja zespolona i niezespolona służba cywilna	– identyfikuje kompetencje Rady Ministrów i podaje <u>trzy przykłady</u> tych uprawnień, – wykorzystując oficjalne strony internetowe ministerstw oraz Rady Ministrów, ustala, jakimi sprawami zajmują się poszczególni ministrowie; wymienia <u>dwie kluczowe programy lub projekty</u> realizowane przez wybrane ministerstwa oraz wskazuje ich cele, – wyszukuje informacje na temat obecnego składu Rady Ministrów i wymienia <u>trzy najbardziej rozpoznawane osoby</u>	– wymienia <u>cztery przykłady</u> kompetencji Rady Ministrów, – wykorzystując oficjalne strony internetowe ministerstw oraz Rady Ministrów, ustala, jakimi sprawami zajmują się poszczególni ministrowie; wymienia <u>trzy kluczowe programy lub projekty</u> realizowane przez wybrane ministerstwa oraz wskazuje ich cele, – wyszukuje informacje na temat obecnego składu Rady Ministrów i wymienia <u>cztery najbardziej rozpoznawane osoby</u> w rządzie,	– wymienia <u>pięć przykładów</u> kompetencji Rady Ministrów i opisuje trzy spośród tych uprawnień, – wykorzystując oficjalne strony internetowe ministerstw oraz Rady Ministrów, ustala, jakimi sprawami zajmują się poszczególni ministrowie; wymienia <u>trzy kluczowe programy lub projekty</u> realizowane przez wybrane ministerstwa oraz przedstawia ich cele i efekty, a także formułuje opinię, – wyszukuje informacje na temat obecnego składu Rady Ministrów	– opisuje <u>sześć przykładów</u> kompetencji Rady Ministrów, – wykorzystując oficjalne strony internetowe ministerstw oraz Rady Ministrów, ustala, jakimi sprawami zajmują się poszczególni ministrowie; wymienia <u>trzy kluczowe programy lub projekty</u> realizowane przez wybrane ministerstwo i dokonuje ich analizy – przedstawia ich cele, rezultaty oraz wpływ na życie obywateli oraz formułuje opinię, – wyszukuje informacje na temat	– analizuje <u>siedem przykładów</u> kompetencji Rady Ministrów, – wykorzystując zasoby internetowe (oficjalne strony Rady Ministrów i poszczególnych ministerstw), zapoznaje się informacjami na temat pracy wybranego ministra (np. o programach i projektach realizowanych przez nadzorowane przez niego ministerstwa) i formułuje opinię na temat jego działalności; analizuje kluczowy program lub projekt wybranego ministerstwa – ocenia efekty i sposób realizacji tego przedsięwzięcia z uwzględnieniem	praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja RP</i>) wyszukiwanie informacji w internecie praca z tekstem podręcznika wypowiedź argumentacyjna praca w grupach dyskusja rozmowa na forum klasy pytania podsumowujące	pytania metapoznawcze / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska pytania sprawdzające / samoocena

			w <u>razdzie</u>, – wie, co to jest korpus służby cywilnej, i podaje <u>trzy przykłady</u> instytucji, których pracownicy wchodzi w skład tego korpusu, – wskazuje organ, który jest przedstawicielem Rady Ministrów w województwie, i podaje <u>dwie inne instytucje</u> należące do terenowej administracji rządowej ®.	uzasadniając swój wybór, – wie, co to jest korpus służby cywilnej, i podaje <u>cztery przykłady</u> instytucji, których pracownicy wchodzi w skład tego korpusu, – wskazuje organ, który jest przedstawicielem Rady Ministrów w województwie, i podaje <u>trzy inne instytucje</u> należące do terenowej administracji rządowej ®.	i wymienia <u>pięć najbardziej rozpoznawalnych</u> osób w rządzie, uzasadniając swój wybór, – wyszukuje w <i>Konstytucji RP</i> zapisy dotyczące odpowiedzialności Rady Ministrów i poszczególnych ministrów i wymienia konsekwencje egzekwowane w jej ramach®, – wymienia <u>pięć przykładów</u> instytucji, których pracownicy wchodzi w skład korpusu służby cywilnej, i wyjaśnia, jaką rolę odgrywa służba cywilna w funkcjonowaniu państwa®, – wskazuje organ, który jest przedstawicielem Rady Ministrów w województwie; wyszukuje <u>dwie instytucje</u>, które mu podlegają, oraz <u>dwie instytucje</u> należące do rządowej administracji niespolonej®.	obecnego składu Rady Ministrów i wymienia co najmniej sześć najbardziej rozpoznawanych osób w rządzie, uzasadniając swój wybór, – na podstawie <u>materiałów źródłowych</u> (<i>Konstytucja RP</i>, tekst z podręcznika) analizuje proces powołania Rady Ministrów w Polsce®, – wyszukuje w <i>Konstytucji RP</i> zapisy dotyczące odpowiedzialności Rady Ministrów i poszczególnych ministrów – określa, jakiego rodzaju jest to odpowiedzialność w poszczególnych sytuacjach, i wymienia konsekwencje egzekwowane w jej ramach®, – wymienia <u>pięć przykładów</u> instytucji, których pracownicy wchodzi w skład korpusu służby cywilnej, i wyjaśnia, jaką rolę	wydatkowania funduszy z budżetu (m.in. na podstawie <u>dwóch opinii ekspertów</u>) i poddaje swoją opinię pod dyskusję, – wyszukuje informacje na temat <u>obecnego składu</u> Rady Ministrów i wymienia <u>osiem najbardziej rozpoznawanych osób</u> w rządzie, uzasadniając swój wybór – przedstawia swoją opinię na temat aktualnego składu RM i dyskutuje na ten temat na forum klasy, – na podstawie <u>materiałów źródłowych</u> (<i>Konstytucja RP</i>, tekst z podręcznika) tworzy schemat procesu powoływania Rady Ministrów w Polsce; ocenia rolę Prezydenta RP i Sejmu w procedurze trzech kroków i uzasadnia swoje stanowisko w tej sprawie®, – wyszukuje w <i>Konstytucji RP</i> zapisy dotyczące odpowiedzialności Rady Ministrów		
--	--	--	--	---	---	--	---	--	--

						odgrywa służba cywilna w funkcjonowaniu państwa, – wskazuje organ, który jest przedstawicielem Rady Ministrów w województwie; wyszukuje trzy instytucje, które mu podlegają, oraz trzy instytucje należące do rządowej administracji niezespolonej ®.	i poszczególnych ministrów – określa, jakiego rodzaju jest to odpowiedzialność w poszczególnych sytuacjach, i wymienia konsekwencje egzekwowane w jej ramach; porównuje odpowiedzialność indywidualną i solidarną®, – wymienia <u>pięć</u> przykładów instytucji, których pracownicy wchodzi w skład korpusu służby cywilnej, i analizuje, rolę, którą służba cywilna ogrywa w funkcjonowaniu państwa, – wskazuje organ, który jest przedstawicielem Rady Ministrów w województwie – wyszukuje cztery instytucje, które mu podlegają, oraz cztery instytucje należące do rządowej administracji niezespolonej ®.		
--	--	--	--	--	--	---	--	--	--

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Władza sądownicza Liczba godzin: 2									
6.5	Uczeń: (P) V.5) opisuje strukturę władzy sądowniczej (Sąd Najwyższy, sądy powszechne, sądy administracyjne i sądy wojskowe, Trybunał Konstytucyjny i Trybunał Stanu) i wyjaśnia jej funkcje oraz znaczenie dla obywatela	struktura władzy sądowniczej sądy powszechne sądy wojskowe sądy administracyjne rodzaje sądów powszechnych (rejonowe, okręgowe, apelacyjne) apelacja dwuinstancyjność rodzaje sądów administracyjnych – NSA, WSA Sąd Najwyższy niezawisłość sędziów niezależność	– identyfikuje elementy władzy sądowniczej w Polsce i rozumie, że tworzą one określoną strukturę, – odnajduje sądy rejonowy/apelacyjny właściwe dla jego/jej miejsca zamieszkania® , – rozumie terminy <i>niezawisłość sędziowska</i> i <i>niezależność sądów</i> oraz wyszukuje je w <i>Konstytucji RP</i> ®, – rozumie, jaka jest funkcja władzy sądowniczej, i wyjaśnia na przykładzie, jakie ma ona znaczenie dla obywatela; – rozumie termin	– wymienia elementy władzy sądowniczej w Polsce i rozumie, że tworzą one określoną strukturę, – rozróżnia sądy powszechne, wojskowe i administracyjne i podaje przykład sądu każdego rodzaju, – wyszukuje informacje na temat Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu ® , – wyszukuje sądy rejonowy, okręgowy i apelacyjny właściwe dla jego/jej miejsca zamieszkania®, – definiuje terminy:	– opisuje elementy władzy sądowniczej w Polsce i rozumie, że tworzą one określoną strukturę, w tym wskazuje na zasadę dwuinstancyjności postępowania, – rozróżnia sądy powszechne, wojskowe i administracyjne i podaje po <u>jednym przykładzie</u> spraw rozpatrywanych przez sądy każdego rodzaju, – wyszukuje sądy rejonowy, okręgowy i apelacyjny właściwe dla jego/jej miejsca zamieszkania, a także wie, jak korzystać z serwisów internetowych wskazanych sądów	– opisuje strukturę władzy sądowniczej w Polsce, w tym tłumaczy działanie zasady dwuinstancyjności postępowania, – rozróżnia sądy powszechne, wojskowe i administracyjne, i podaje po <u>dwa przykłady</u> spraw rozpatrywanych przez sądy każdego rodzaju, – wyszukuje sądy rejonowy, okręgowy i apelacyjny właściwe dla jego/jej miejsca zamieszkania, a także korzysta z serwisów internetowych wskazanych sądów®,	– przedstawia i analizuje strukturę władzy sądowniczej w Polsce, w tym działanie zasady dwuinstancyjności postępowania, – rozróżnia sądy powszechne, wojskowe i administracyjne i podaje po <u>trzy przykłady</u> spraw rozpatrywanych przez sądy każdego rodzaju, – wyszukuje sądy rejonowy, okręgowy i apelacyjny właściwe dla jego/jej miejsca zamieszkania, i omawia ich kompetencje w zakresie orzekania; korzysta z serwisów internetowych	praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja RP</i>) wyszukiwanie informacji w internecie notatka studium przypadku praca z tekstem podręcznika działanie obywatelskie pytania podsumowujące	pytania metapoznawcze / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska pytania sprawdzające / samoocena

		sądów Trybunał Konstytucyjny, skarga konstytucyjna Trybunał Stanu	<i>apelacja.</i>	<i>niezawisłość sędziowska i niezależność sądów oraz wyszukuje je w Konstytucji RP</i> ® , – identyfikuje <u>po jednym zadaniu</u> SN, TK i TS oraz wskazuje, gdzie składa się skargę konstytucyjną, – wymienia funkcje władzy sądowej i wyjaśnia na dwóch przykładach, jakie ma ona znaczenie dla obywateli, – definiuje termin <i>apelacja</i>.	®, – identyfikuje kroki, które należy podjąć, aby sąd administracyjny rozpatrzył daną sprawę, oraz wyszukuje informacje na ten temat ®, – omawia zagadnienia niezawisłości sędziowskiej i niezależności sądów, w tym podaje <u>po dwa przykłady</u> gwarancji przestrzegania tych zasad ®, – identyfikuje po jednym zadaniu SN, TK i TS oraz wskazuje, gdzie składa się skargę konstytucyjną, gdzie – kasację, a gdzie – skargę kasacyjną, – wymienia funkcje władzy sądowej i na dwóch przykładach omawia rolę, jaką odgrywa ona w funkcjonowaniu państwa i życiu obywateli, – definiuje termin	– wymienia kroki, jakie należy podjąć, aby sąd administracyjny rozpatrzył daną sprawę, oraz wyszukuje informacje na ten temat potrzebne w konkretnej sprawie ®, – analizuje <u>zagadnienia niezawisłości sędziowskiej i niezależności sądów</u>, w tym kwestię prawnych gwarancji przestrzegania tych zasad – podaje <u>po trzy przykłady</u> tych gwarancji ®, – omawia po dwa zadania SN, TK i TS oraz wskazuje, gdzie składa się skargę konstytucyjną, gdzie – kasację, a gdzie – skargę kasacyjną, – omawia funkcje władzy sądowej i analizuje <u>na dwóch przykładach</u> jej znaczenie dla funkcjonowania państwa demokratycznego i dla obywateli,	wskazanych sądów, by znaleźć informacje potrzebne w konkretnych okolicznościach ®, – omawia kroki, jakie należy podjąć, aby sąd administracyjny rozpatrzył daną sprawę, oraz wyszukuje informacje na ten temat potrzebne w konkretnej sprawie ®, – porównuje ze sobą <i>niezawisłość sędziowską i niezależność sądów</i> – przedstawia funkcję tych zasad w systemie prawa oraz podaje po cztery przykłady gwarancji ich przestrzegania ®, – porównuje zadania SN, TK i TS oraz wskazuje, gdzie składa się skargę konstytucyjną, gdzie – kasację, a gdzie – skargę kasacyjną, – omawia funkcje władzy sądowej i analizuje <u>na trzech przykładach</u> jej		
--	--	---	------------------	---	--	--	---	--	--

					<i>apelacja.</i>	– definiuje termin <i>apelacja.</i>	znaczenie dla funkcjonowania państwa demokratycznego i dla obywateli; – wyjaśnia, czym jest apelacja, i wskazuje, do których sądów się ją składa.		
	(DZO) Udział w rozprawie sądowej w charakterze publiczności Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania	Wybierz się – indywidualnie lub w grupie kolegów i koleżanek – na rozprawę do najbliższego sądu rejonowego. Porządek spraw w danym dniu najczęściej można sprawdzić w wyszukiwarce dostępnej na stronie internetowej danego sądu – większość z nich jest jawna, a zatem mogą odbywać się w obecności publiczności. Wybierz jedną ze spraw rozpatrywanych w interesującym Cię wydziale sądu (karnym, cywilnym) i wciel się w rolę obserwatora posiedzenia.	– organizuje działanie z pomocą nauczyciela lub koleżanek i kolegów, – bierze udział w rozprawie.	– organizuje działanie z pomocą nauczyciela lub koleżanek i kolegów, – przygotowuje się do udziału w rozprawie, zbiera niezbędne informacje, – bierze udział w rozprawie.	– samodzielnie organizuje wizytę w sądzie, – przy wsparciu nauczyciela uzyskuje zgodę na udział w rozprawie, jeśli jest ona wymagana, – przygotowuje się do udziału w rozprawie, zbiera niezbędne informacje, – bierze udział w rozprawie, – prowadzi portfolio dokumentujące przebieg działania.	– samodzielnie organizuje wizytę w sądzie, – przy wsparciu nauczyciela uzyskuje zgodę na udział w rozprawie, w tym pisze wymagane pisma, – przygotowuje się do udziału w rozprawie, zbiera niezbędne informacje, – bierze udział w rozprawie, – dokumentuje swój udział w przygotowaniach do wizyty w sądzie i w samej rozprawie, – prowadzi portfolio dokumentujące przebieg działania.	– samodzielnie organizuje wizytę w sądzie, – samodzielnie uzyskuje zgody na udział w rozprawie, jeśli są one wymagane, w tym przygotowuje niezbędne pisma i dokumenty, – przygotowuje się do udziału w rozprawie pod względem merytorycznym i formalnym (np. zapoznaje się z zasadami zachowania i ubioru), zbiera informacje o przedmiocie danej rozprawy, – dokumentuje swój udział w przygotowaniach do wizyty w sądzie i w samej rozprawie,		

		Sporządź notatkę ze swojej wizyty i podziel się swoimi obserwacjami na forum klasy. Przedstaw, czego dotyczyła sprawa rozpatrywana przez sąd, z jakich elementów składa się rozprawa, kto brał w niej udział, w jaki sposób sędzia zadbał o zachowanie bezstronności.					w tym przedstawia całe przedsięwzięcie w krótkim raporcie lub w notatce – prowadzi na bieżąco portfolio dokumentujące przebieg działania.
			działanie obywatelskie			pytania metapoznawcze / samoocena ocena stopniem obserwacja / IZ od N, ocena koleżeńska, pytania sprawdzające / samoocena portfolio obywatelskie	

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzający (dobry)	dopelniający (bardzo dobry)	wykraczający (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Trójpodział władzy Liczba godzin: 1									
6.6	Uczeń: (P) V.6) na przykładzie ustroju III Rzeczypospolitej Polskiej uzasadnia znaczenie podziału i równowagi władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowniczej dla demokratycznego charakteru państwa; na wybranym przykładzie omawia kontrowersje związane z trójpodziałem władzy, przytaczając argumenty różnych stron sporu	zasada trójpodziału władzy aspekty trójpodziału władzy: funkcjonalny i organizacyjny geneza koncepcji podziału władzy trójpodział władzy a demokracja wyzwania związane z trójpodziałem władzy	– wyjaśnia, na czym polega trójpodział władzy, i wymienia <u>jedno z czterech</u> założeń tej koncepcji, – wymienia <u>jedną</u> konstytucję Polski sprzed 1997 r., w której zastosowano zasadę trójpodziału władz @ , – na podstawie materiałów źródłowych (<i>Konstytucji RP</i> , tekstów w podręczniku) identyfikuje <u>trzy elementy</u> polskiego systemu politycznego, które świadczą o współdziałaniu (odziaływaniu na siebie) i wzajemnej kontroli (hamowaniu się) poszczególnych władz.	– wyjaśnia, na czym polega trójpodział władzy, i wymienia <u>dwa z czterech</u> założeń tej koncepcji, – wymienia <u>dwie</u> konstytucje Polski sprzed 1997 r., w których zastosowano zasadę trójpodziału władz @ , – na podstawie materiałów źródłowych (<i>Konstytucji RP</i> , tekstów w podręczniku) wymienia <u>cztery elementy</u> polskiego systemu politycznego, które świadczą o współdziałaniu (odziaływaniu na siebie) i wzajemnej kontroli (hamowaniu się) poszczególnych władz.	– wyjaśnia, na czym polega trójpodział władzy, i wymienia <u>trzy z czterech</u> założeń tej koncepcji, – wymienia <u>dwie konstytucje</u> Polski sprzed 1997 r., w których zastosowano zasadę trójpodziału władz, oraz <u>jedną ustawę zasadniczą</u> , w której ta zasada nie została uwzględniona @ , – na podstawie materiałów źródłowych (<i>Konstytucji RP</i> , tekstów w podręczniku) wymienia <u>pięć elementów</u> polskiego systemu politycznego, które świadczą o współdziałaniu (odziaływaniu na	– wyjaśnia, na czym polega trójpodział władzy, i wymienia <u>cztery założenia</u> tej koncepcji, – omawia aspekty funkcjonalny i organizacyjny trójpodziału władzy @ , – wymienia <u>dwie</u> konstytucje Polski sprzed 1997 r., w których zastosowano zasadę trójpodziału władz, oraz <u>dwie ustawy zasadnicze</u> , w których ta zasada nie została uwzględniona @ , – na podstawie materiałów źródłowych (<i>Konstytucji RP</i> , tekstów w podręczniku) wymienia <u>sześć</u>	– wyjaśnia, na czym polega trójpodział władzy i skąd pochodzi ta koncepcja, a także wymienia jej <u>cztery</u> założenia, – <u>porównuje aspekty funkcjonalny i organizacyjny trójpodziału władzy @</u> , – <u>porównuje konstytucje Polski sprzed 1997 r., w których zastosowano zasadę trójpodziału władz, i te, w których tej zasady nie uwzględniono</u> , – na podstawie materiałów źródłowych (<i>Konstytucji RP</i> , tekstów w podręczniku) wymienia <u>osiem</u>	praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja RP</i>) wyszukiwanie informacji w internecie wypowiedź argumentacyjna praca z tekstem podręcznika pytania podsumowujące	pytania metapoznawcze / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania sprawdzające / samoocena

					siebie) i wzajemnej kontroli (hamowaniu się) poszczególnych władz – <u>dwa</u> z nich analizuje, rozstrzygając, czy dotyczą one procesu legislacyjnego, powoływania i funkcjonowania Rady Ministrów czy sprawowania wymiaru sprawiedliwości, – na podstawie materiału źródłowego (tekstu z podręcznika) wymienia <u>dwa</u> wyzwania, które wynikają współcześnie z trójpodziału władzy, i formułuje propozycję rozwiązania problemów z przestrzeganiem tej zasady.	<u>elementów</u> polskiego system politycznego, które świadczą o współdziałaniu (odziaływaniu na siebie) i wzajemnej kontroli (hamowaniu się) poszczególnych władz – <u>trzy</u> z nich analizuje, rozstrzygając, czy dotyczą one procesu legislacyjnego, powoływania i funkcjonowania Rady Ministrów czy sprawowania wymiaru sprawiedliwości, – na podstawie materiału źródłowego (tekstu z podręcznika) wymienia <u>trzy</u> wyzwania, które wynikają współcześnie z trójpodziału władzy, i formułuje propozycję rozwiązania problemów z przestrzeganiem tej zasady, – wyraża swoje stanowisko wobec stwierdzenia: <i>Nadużyciem jest utrzymywać, że partykularne</i>	<u>elementów</u> polskiego system politycznego, które świadczą o współdziałaniu (odziaływaniu na siebie) i wzajemnej kontroli (hamowaniu się) poszczególnych władz – <u>cztery</u> z nich analizuje, rozstrzygając, czy dotyczą one procesu legislacyjnego, powoływania i funkcjonowania Rady Ministrów czy sprawowania wymiaru sprawiedliwości, – na podstawie materiału źródłowego (tekstu z podręcznika) wymienia <u>cztery</u> wyzwania, które wynikają współcześnie z trójpodziału władzy, i formułuje dwie propozycje rozwiązania problemów z przestrzeganiem tej zasady, – wyraża swoje stanowisko wobec stwierdzenia: <i>Nadużyciem jest utrzymywać, że partykularne interesy zwycięskiej partii</i>	
--	--	--	--	--	---	--	---	--

						<i>interesy zwycięskiej partii zawsze odzwierciedlają rzeczywiste dobro suwerena – i formułuje po dwa argumenty potwierdzające tę tezę i jej przeczące.</i>	<i>zawsze odzwierciedlają rzeczywiste dobro suwerena – i formułuje po trzy argumenty potwierdzające tę tezę i jej przeczące.</i>		
--	--	--	--	--	--	---	--	--	--